

Gradišev Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADISA«

Naš nadaljnji razvoj glejmo trezno, brez pretiravanja in brez panike

Intervju z glavnim direktorjem podjetja ing. Hugom Keržanom

Današnji gospodarsko-ekonomski položaj nujno zahteva intenzivnejše iskanje novih ukrepov in rešitev za napredek in dolgoročneje gospodarsko politiko podjetja. To so tudi stvari, ki naše bralce najbolj zanimajo, saj je od gospodarskega položaja podjetja odvisen osebni dohodek vsakega člana kolektiva. Zato smo zaprosili našega glavnega direktorja ing. Huga Keržana, da odgovori na nekaj vprašanj.

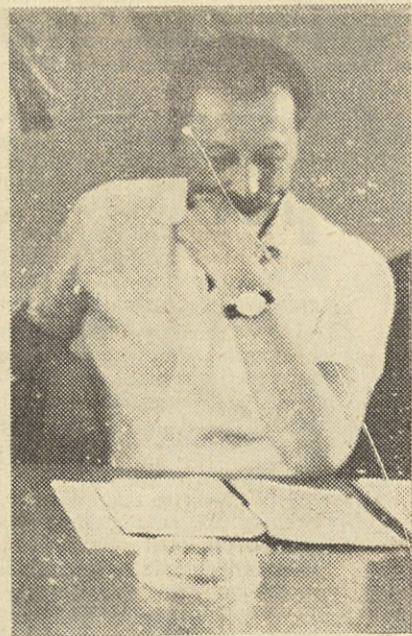
Glavni direktor se je vabilu rad odzval in nam odgovoril takole:

VPRASANJE: Zaključni račun v letu 1967 izkazuje zelo lepe in pozitivne rezultate. Mislim, da lahko to kolektiv zavede v napačno miselnost in prepričanje. Verjetno nismo letos tako sigurni v tak gospodarski in ekonomski uspeh: kaj moramo storiti da se vsaj približamo lanskoletnim uspehom, oziroma kakšni so pogoji za naš nadaljnji razvoj?

ODGOVOR: Nisem pesimist, si-gurno pa realist, ki gledam na naš razvoj in perspektive trezno, brez pretiravanja, pa tudi brez panike. Res smo v lanskem letu dosegli relativno ugodne rezultate, ki pa še vedno niso taki kot pri marsikaterem večjem podjetju, s katerim se srečujemo na tržišču. Ne smemo pozabiti, da je naš lanski uspeh pomemben predvsem v primerjavi z letom 1966, da pa smo pri fondih še vedno pod poprečjem gradbenih podjetij v Sloveniji. Iz tega bi sledilo, da so tudi druga podjetja boljše gospodarila in dosegla lepše rezultate. Pri tem pa je zanimivo, da smo po fakturirani realizaciji v našem podjetju izvršili predlanskim 10,5% dela vseh gradbenih podjetij, v letu 1967 pa 11,7%. Mislim, da ob koncu maja že lahko ocenimo naše letošnje naloge in njih obseg. Ugotoviti moram, da niso tako ugodne, kot bi si želeli, zlasti še, če upoštevam rahlo rast števil zaposlenih, za katere je seveda ob isti ali še boljše večji produktivnosti treba najti predvsem zadosti gradbenih del. Ta količina novih del, ki jih še nimamo v roki, pa bi morala doseči ca. 5 milijard starih dinarjev. Kaj pa to pomeni, nam je menda precej jasno! Zato bo potrebno še intenzivnejše iskati nova tržišča za naše kapacitete, pozabiti na to, da lahko sami bazeni, kjer že delamo, izpolnijo gornje zahteve, razširiti našo aktivnost zunaj republiških meja, četudi se zavedamo, da tudi tam niso brez gradbene operative in končno z boljšo organizacijo ter smotnimi projekti doseči konkurenčne cene ob istočas-

nem zagotovitvi dobrega poslovnega uspeha. Doseči moramo večjo mobilnost in s tem udarnost. Stremeti moramo, da bomo večali naš fond obratnih sredstev, da bomo s tem omogočili plasiranje na tistih interesantnih tržiščih, ki jih še vidimo. Skrb za sredstva, pa ne more biti samo v tem, da namenimo znaten del skladov za obratna sredstva. Pozabiti ne smemo na modernizacijo naše opreme in strojev, da bomo dosegli večje učinke in s tem boljše rezultate. Tudi smotnost nabave materiala, zniževanje zalog le-tega prav tako spada v kategorijo, ki nam omogoča posredno večja angažiranja pri akviziciji posla. Ves ta sklop nalog, ki so med seboj tesno povezane, upam, nam bo zagotovil ustvaritev primernega dohodka ter omogočil naš nadaljnji razvoj.

VPRASANJE: Če hočemo v teh težkih gospodarskih razmerah pro-

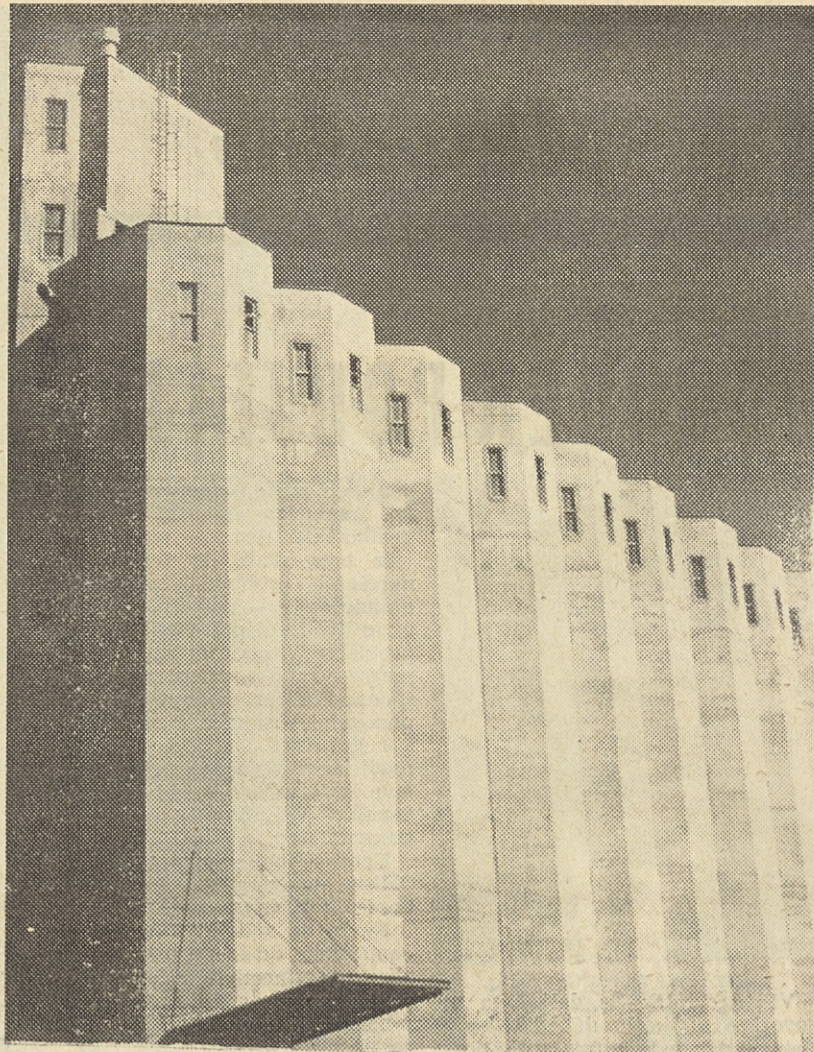
sperirati, mora biti naša celotna prizadevnost usmerjena na našo notranjo potrošnjo, varčno gospodarjenje in znižanje proizvodnih stroškov, kako in s kakšnimi ukrepi bomo to dosegli?

ODGOVOR: Če govorimo o varčevanju, sem določene stvari povedal že v prvem vprašanju. Vsekakor pa je to področje, ki je predvsem odvisno od nas samih, od poslovnih enot in končno tudi od vsakega posameznika. Mislim, da še nikoli ni bilo potrebno tako dosledno in vsestransko posvetiti največjo pozornost vprašanju varčevanja, kakor sedaj v reformi. Zastoj so vsa ta tarnanja čez zunanje faktorje in objektivne težave! Mi moramo sami poiskati vse tiste možnosti, ki so še skrite v naši nepopolni organizaciji, slabem poslovanju, nedoslednem gospodarjenju, šibkih kadrovskih zasedbah itd. Na nedavnih sestankih sem pri tem že opozoril na povečanje mobilnosti naših enot, na iskanje najboljšega načina za premike naših delovnih brigad, na poštenjše odnose posameznih delovnih enot, zlasti v pogledu kvalitete kadrov, ki odhajajo na pomoč drugim enotam. Povedal sem, da bomo še nadalje delali za učvrstitve našega sistema poslovanja, za poenotenje in smotnost vseh operacij, za čim večjo preciznost in brzino. Zato bomo čimprej zajeli z mehanografijo čimveč področij naše administracije, poenotili naše delo in ga tudi pospešili. Na področju samega gospodarjenja v podjetju si bomo morali prizadevati za njegovo celovitost, interesi enot bodo ob naporih za čimboljše uspehe morali upoštevati tudi, da je podjetje važen uspeh vseh enot, to pa zahteva dosti razumevanja pri sodelovanju. Mislim zlasti na odnose gradbenih poslovnih enot in naših obratov, ki sigurno še niso dosegli optimalnih dosežkov.

VPRASANJE: V kolektivu so se pojavile govornice (utemeljene ali neutemeljene), da obstaja resna nevarnost za redno izplačevanje osebnih dohodkov. Ali to drži, oziroma kaj moramo storiti, da do tega ne pride?

ODGOVOR: Mislim, da imamo v podjetju »Gradiš« vsaj eno tradicijo in to je ta, da vedno ob roku izplačujemo osebne dohodke. Temu se vsekakor ne bi želeli odreči tudi v naprej, saj vemo, da veže določena si-

Nadaljevanje na 2. str.

Kitajski zid — ne, to so veliki silosi, ki jih je gradilo naše podjetje za farmo bekonov v Turnišču.

Uspešno poslovanje

Poročilo predsednika upravnega odbora ing. Boruta Maistra o poslovanju UO podjetja v mandatni dobi 1967/68

Upravni odbor je obravnaval v svoji poslovni dobi vse probleme, ki so v tem času zadevali podjetja in tudi posamezne poslovne enote. Po določilih statuta je pri odločanju o nekaterih zadevah ukrepal in odločal sam, v večini primerov je pa obravnaval in pripravil predloge DS podjetja, ki je o tem dokončno sklepal.

Po konstituiranju je UO že na drugi seji sestavil predlog DS, da potrdi plan za vse smeri poslovanja, predvsem pa za delitev osebnih dohodkov. S predlogom komisije za plan je podedje pridobilo praktične in stimulative instrumente za proporcionalno delitev dohodka na osebne dohodke, sklade PE in podjetja. Prav tako je bil sestavljen predlog DS za kritje režijskih stroškov podjetja, ki bazira na participaciji stroškov na osnovi opravljenih učinkovitih ur in vrednosti amortizacije.

UO je obravnaval vse periodične račune za polletje in tričetrtletje in je po kritični obravnavi sestavljal predloge DS podjetja za potrditev teh računov. UO je dal iniciativo za čim hitrejšo obračanje obratnih sredstev. Prav tako si je pridržal pravico do odločanja in angažiranja obratnih sredstev podjetja pri gradnji za tržišče ali pa pri financiranju določenih investitorjev.

Prav tako je bil sestavljen predlog za DS o načinu obračunavanja obresti na posameznih PE za vložena obratna sredstva, za uskladiščen material, gradnjo za trg, za kreditiranje in tudi za neplačane situacije. Istočasno pa je predlog upošteval bonificiranje za vplačane avanse.

UO je pretehtaval vse investicije, razpravljal o nakupih mehanizacije, kakor tudi o gradnji lastnih obratnih in poslovnih zgradb in je sestavljal vsakokrat predloge DS. Za gradnje gradbenih objektov je pristal le na vlaganje tolikšnih sredstev, kolikor znaša amortizacija. Obratom smo odobrili uporabo celotne amortizacije za ohranitev kapacitet opreme. Za določene stroje, ki so bili nabavljeni za konkretno delo, je bila predvidena posebna povečana amortizacija.

Ob koncu preteklega leta je UO sestavil predlog za prehod na 42-urni teden, s tem v zvezi tudi na višje urne osebne dohodke, ki bi garantirali članom kolektiva vsaj enake mesečne dohodke kot prej.

Nadaljevanje na 2. str.

DS je razpravljaj

Seja delavskega sveta dne 14. 5. 1968 je imela v prvem delu značaj konstituiranja, saj se je zamenjala polovica članov, katerim je potekel dveletni mandat. Izvoliti je bilo treba nov upravni odbor in imenovati stalne komisije, odbore in svete.

Na seji so prvič prisostvovali tisti člani, ki so bili izvoljeni na volitvah 26. aprila. Verifikacijska komisija je preverila potrdila o izvolitvi in poročala delavskemu svetu. Poročal je tudi član volilne komisije o izidu volitev v delavski svet podjetja. Volitve so bile po volilnih enotah in je bilo v vsaki izvoljeno določeno število članov v delavski svet podjetja. Vseh volilnih enot je bilo 20, glasovalo pa je 3830 volivcev, 11% volivcev pa ni glasovalo v glavnem iz upravičenih razlogov.

Dosedanjemu predsedniku delavskega sveta tovarišu Francu Vovku je potekel dveletni mandat in je bilo potrebno izvoliti novega predsednika. Tovariš Vovk je opisal delo delavskega sveta v dveh letih in ugotovil uspešnost delovanja najvišjega organa upravljanja v podjetju v izvajanju poslovne politike. Izboljšali so se poslovni rezultati, dosežen je bil večji dohodek in višji osebni dohodki ter več sredstev za sklade, kar je vsekakor odraz pravičnega gospodarjenja v podjetju, ki ga je vodil ta organ upravljanja. Kljub težki situaciji na tržišču so bili zlasti v preteklem letu doseženi zadovoljivi rezultati. Delavski svet je posvetil veliko pozornost stimulativnosti notranje delitve dohodka in osebnih dohodkov ter gospodarno reševal vprašanje enostavne in razširjene reprodukcije. Tov. Vovk je nadalje omenil, da je imel delavski svet vedno na razpolago potrebno gradivo

za odločanje pri izvajanju poslovne politike. Gradivo so vestno pripravljale strokovne službe in pravočasno predlagale ustrezne ukrepe.

Nato je bil soglasno izvoljen za novega predsednika delavskega sveta podjetja tov. Janez Kuštrin, za njegovega namestnika pa tov. Oto Roškar.

Predsednik upravnega odbora podjetja tovariš inž. Borut Maister je poročal delavskemu svetu o delu upravnega odbora v enoletni mandatni dobi. Upravni odbor je dajal delavskemu svetu predloge osnutkov samoupravnih aktov, obravnaval in predlagal periodične obračune in zaključni račun ter gospodarski načrt za poslovno leto. Dajal je svoje predloge glede osnovnih vprašanj delitve dohodka in osebnih dohodkov, razporeditve režijskih stroškov za obresti od obratnih sredstev in obravnaval analize poslovanja in predlagal delavskemu svetu ustrezne ukrepe glede poslovanja podjetja. Poleg tega je v svoji pristojnosti reševal vprašanja, ki zadevajo racionalizacije, odškodnine zaradi poškodbe pri delu, vprašanje razporeditve letnih dopustov, kakor tudi reševal prošnje in pritožbe, naslovljene na upravni odbor.

Delavski svet podjetja je nato izvolil nov upravni odbor. Po predlaganju kandidatov za člane upravnega odbora so bili s tajnim glasovanjem izvoljeni naslednji tovariši: Leopold Ilovar, (namestnik Vinko Florjančič), Lado Janžekovič (Anton Gruden), Janko Košir (Vojteh Pečlin), Ivan Kersič (Ferdo Cvikel), inž. Jurij Klobučar (Marko Primožič), Alojz Lovšin (Drago Bilas), Marjan Orlič (Stanko Kostanjevec), inž. Boris Pečenko (Edo Pahor), Alojz Remec (inž. Ignac Brenčič), Ludvik Rizmal (Rajko Purmat), Oto Roškar (Miro Zorž), Mitja Smole (Franc Lesar), inž. Sašo Skulj (Edo Stare), Ludvik Snajder (Lado Novič) in Vladimir Sanca (Vinko Čebašek).

Upravni odbor se je sestel takoj po seji delavskega sveta in izvolil za predsednika Leopolda Ilovarja.

Nadalje je delavski svet podjetja imenoval stalne komisije, odbore in svete, katerim je prav tako potekel mandat.

V nadaljevanju se je delavski svet obravnaval predračun za izobraževanje, predračun finančnih sredstev za varstvo pri delu, spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, pravilnik o sprejemanju pripravnikov, pravilnik o strokovni izobrazbi in praksi delavcev, ki delajo investicijsko tehnično dokumentacijo in oseb, ki vodijo gradnjo posameznih vrst objektov ali posamezne vrste del na teh objektih. Končno je še obravnaval dolgoročni program stanovanjske graditve za člane delovne skupnosti »Gradiš«.

Predračun centra za izobraževanje za leto 1968 je delavski svet po obrazložitvi sprejel. Predlog je dal upravni odbor centra za izobraževanje, ki je predračun sestavil skladno s programom izobraževanja in je upošteval glede na potrebe kadrov predvidena finančna sredstva za vsako vrsto izobraževanja. Za izpeljavo programa kadrovanja bo potrebnih letos skupno 1.356.574,00 N din, od česar je 540.000,00 N din namenjeno za financiranje strokovnega šolstva, drugo pa bo porabljeno za uresničitev internega programa izobraževanja v podjetju. Tako bo za štipendije in šolnine potrebno izplačati 161.922,00 N din, za izobraževanje odraslih, za izobraževanje na delovnem mestu in za razno dopolnilno izobraževanje 490.684,00 N din, za razno družbeno-politično izobraževanje, tečajje tujih jezikov, za ekskurzije in za stroške raziskav v zvezi s kadrovanjem pa bo potrebnih 163.968,00 N din. Predračun je sestavljen po obstoječem stanju in perspektivnih potrebah izobraževanja in upošteva vsebino izobraževanja, usposabljanja in vzgoje kadrov, naloge in izobraževanja in usposabljanja ter oblike in sisteme izobraževanja ali usposabljanja ljudi na delovnem mestu.

Nadaljevanje na 2. str.

ING. BRANKO VASLE:

DOHODEK PODJETJA

VPRAŠANJE: Ze dalj časa se govori o uvajanju dohodkovnega sistema ter o novih merilih proizvodnosti dela na zaposlenega. Kako gledate an nov dohodkovni sistem? Kakšne so po vašem mnenju prednosti in kakšne pomanjkljivosti predvidene sistema?

ODGOVOR: Za razumevanje novega dohodkovnega sistema je potrebno vsaj deloma prikazati dosedanj sistem z nekaterimi negativnostmi, ki so v ostrem nasprotju s proklamiranimi načeli družbene samoupravljanja. Pozabiti ne smemo, da je preveč optimistično pričakovati, da bo novi sistem zadovoljil vse in vsakogar in da je to le ena izmed etap družbene in gospodarske reforme.

Jedro problemov v naši družbi leži v pravilni delitvi ustvarjenega narodnega dohodka.

— Kdo ustvarja dohodek? Gospodarske organizacije.

— Kdo je njegov potrošnik? — Ljudje in družba.

— Kdo določa nivo potrošnje? — Državna administracija.

Državna administracija (z močno birokracijo) nalaga gospodarskim organizacijam določene obveznosti, ki pa so take, da mora danes vsaka gospodarska organizacija dati na en zase ustvarjen dinar dva za družbene potrebe. Gospodarska organizacija pa nima nobene možnosti na kakršenkoli način vplivati na potrošnjo tistih dveh dinarjev.

Drug problem, ki je danes še nerešen je v tem, da so gospodarske organizacije zaradi prevelikih neposrednih in posrednih bremen slabo akumulativne, vsem ko so banke, zavarovalnice, loterija in trgovina visoko akumulativne. Temu primerno so bili v večini teh organizacij visoki tudi osebni dohodki, ki so končno privedli do njihovega zamrznjenja.

Ves ta anahronizem je posledica izdanih predpisov državne administracije, ki so ustvarili določen privilegij bank, (od katerih kreditov je odvisno vse naše gospodarstvo v taki meri, kot nobeno drugo gospodarstvo v inozemstvu). Cemu, ni težko uganiti: ves denar je praktično pri roki za vo-

denje določene gospodarske politike državnega aparata, ki jo na kratko imenujemo — etatizem.

Iz tega sledi, da imamo kup nerešenih problemov v odnosih akumulacija — potrošnja, v osebni in družbeni potrošnji, nerešene probleme v odnosih med osebno potrošnjo v gospodarstvu in gospodarstvu ter med posameznimi panogami v samem gospodarstvu, kar je privedlo do določene stagnacije v razvoju našega gospodarstva in to v času, ko bi se moralo uspešno vključevati v svetovno gospodarstvo.

Novi zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka naj bi odpravil kopico teh nepravilnosti.

Ne bi se spuščal v strokovno-ekonomski diskusije o pravilnosti ali nepravilnosti izenačevanja dohodka gospodarskih organizacij z narodnim dohodkom, ki ga novi zakon predvideva.

Zakonodajalec utemeljuje to izenačevanje s tem, da bo tako definiran dohodek izhodišče za razširjeno reprodukcijo tako gospodarske organizacije kakor tudi celotne družbe. Na ta način naj bi neposredni proizvajalec dobil direktno pogled in vpliv na trošenje ustvarjenega dohodka. Kako?

Novi zakon predvideva to s pomočjo družbenih sporazumov v skladu z družbenim planom in smernicami ekonomske politike, s katerimi bi se ukvarjale tudi republike in občine in ne samo federacija.

Med ostalimi neposrednimi spremembami prinaša novi osnutek zakona odločbo, da se celotni dohodek podjetja ugotavlja na osnovi fakturirane realizacije in ne kakor do sedaj — plačane realizacije. To je vsekakor pozitivno, ker sta evidenca in obračun enostavnejša. Da pa ne bo možno zlorabljati na papirju ustvarjenih rezultatov (izstavitev računa ali situacije za določeno delo še ni denar, ker je višina zneska lahko sporna), novi zakon določa, da podjetje razpolaga in gospodari samo s tistimi sredstvi, ki jih ima na žiro računu. To pa bo spravilo mnogo podjetij — gledano z današnjih pogojev v zelo nezaviden položaj.

Drug udarec je z vrednotenjem zalog in nedokončano proizvodnjo, ki bodo vrednotene le po vrednosti materialnih stroškov in amortizacije ne pa s tržno vrednostjo ali pa vsaj še z družbenimi dajatvami in izplačanimi osebni dohodki za njihovo izdelavo.

To pomeni, da bi bili osebni dohodki delavcev izplačljivi šele po prodaji teh proizvodov. To pa je še ena izmed šibkih točk novega sistema.

Novi zakon bo odigral svojo pozitivno vlogo le, če bo omogočeno njegovo izvajanje v duhu reforme, spremljati pa ga morajo dosledno izvedena načela pravične delitve po rezultatih dela tako med posameznimi panogami v gospodarstvu kakor zunaj njega.

Nekaj misli z razprave na skup-

ščini delegatov stanovalcev uprave

stanovanjskih hiš podjetja »Gradis«

Nedavno je bila v Ljubljani skupščina delegatov stanovalcev uprave stanovanjskih hiš našega podjetja. Na skupščini so obravnavali poročilo o delu uprave v letu 1967 in plan del za investicijsko vzdrževanje v letošnjem letu, zaključni račun za leto 1967 in vrh tega še razne aktualne probleme.

Uprava stanovanjskih hiš našega podjetja je v letu 1967 dobila na stanarinah skoraj 120 milijonov S din, od tega je bilo za tekoče vzdrževanje porabljenih približno 12 milijonov, za investicijsko vzdrževanje pa skoraj 30 milijonov S din. Za leto 1968 je predvidenih skoraj 12 milijonov za tekoče in nekaj manj kot 30 milijonov S din za investicijsko vzdrževanje, torej približno toliko kot lani. Skupščina je potrdila tako zaključni račun za leto 1967 kot tudi plan del investicijskega vzdrževanja za letošnje leto.

Na skupščini smo med drugim slišali, da imajo nekateri stanovalci bolj ali manj malomaren odnos do družbene lastnine, ki jo predstavljajo naša stanovanja. Skupščina se je zato strinjala, da bodo strokovnjaki letos pregledali vsa stanovanja, saj bo uprava le tako lahko točno ugotovila, kako ljudje vzdržujejo in skrbje za stanovanja. Vrh tega so se delegati strinjali s predlogom, da v tistih hišah, v katerih stanovalci ne bi pazili na red in bi sploh pokazali slab odnos do družbene imovine, vsa tekoča vzdrževalna dela (na primer slikanje, pleskanje sten v skupnih prostorih in podobno) bremenijo stanovalce.

Med drugim so načeli vprašanje nadaljnega obstoja stanovanjskih enot pri delovnih organizacijah, saj so se v zadnjem času začele širiti govorice, da bodo delovne organizacije morale svoj stanovanjski fond prenesti v upravljanje stanovanjskim podjetjem. Ta problem so obravnavali tudi v republiškem sekretariatu za urbanizem, stanovanjsko gradnjo in komunalne zadeve, na ljubljanskem mestnem svetu, v republiški gospodarski zbornici in pri združenju stanovanjskih podjetij SRS. Rezultat teh razprav in pogovorov je v tem, da se prej omenjeno vprašanje za nedoločen čas odloži, kajti tak ukrep bi vsekakor zelo škodil gospodarskim organizacijam in tudi terjal spremembo in dopolnitve zveznega zakona.

V razpravi so med drugim obravnavali tudi probleme hišnih svetov in omenili, da ne bi ničesar pridobili, če bi hišnim svetom z zakonom spet priznali status pravne osebe. Nadalje so v razpravi opozorili, da je treba vse hiše opremiti s hišnimi redi in da morajo vsi stanovalci pred eventualnimi spremembami v stanovanjih — na primer zamenjave peč, manjše prizidave, postavljanje TV anten na strehi itd. — o tem obvestiti upravo. Glede stanovanj v Razlagovi ulici v Mariboru so odobrili novo točkovanje, ker točkovanje v letu 1965 ni bilo

opravljeno dovolj strokovno in je zato uprava prikrajšana na stanarini. Slednjic je skupščina delegatov stanovalcev soglašala s sklepom delavskega sveta uprave, da se v Ljubljani na Šmartinski cesti št. 100 poruši do-

trajan stanovanjski objekt, deloma iz amortizacijskega sklada in deloma s sodelovanjem Obrata gradbenih polizdelkov pa bo treba oskrbeti dve manjši stanovanja za sedanje stanovalce v hiši na Šmartinski c. 100.

NADALJEVANJA S PRVE STRANI NADALJEVA

Naš nadaljnji razvoj

gurnost za redna izplačila na podjetje mnoge ljudi, ne navdajajo jih skrbi, posvetijo se lahko polno svojem delu, s tem pa dosegajo tudi primerno produktivnost. Od same želje pa do garancije za izplačilo OD pa je seveda treba izpolniti mnoge pogoje od odgovornih v poslovnih enotah, do naših služb na centrali.

Točen stvaren obračun je prva naloga enote; potrebna disciplina pri izvanju del, da so dela pokrita s finančnimi sredstvi, skrb za zajemanje prekoračitev del, tekoče ugotavljanje več del, nadalje izterjavo položenih situacij in faktur ter pravilno obračunavanje obrtniških storitev. Ko govorim o izterjavi, mislim na tiste storitve, za katere imajo investitorji sredstva, mi pa ustrezno pogodbo. Pri kreditnih poslih moramo stremeti, da so po količini točno v planu odobrenega kreditiranja, da ne nastajajo tako imenovana »tiha kreditiranja«, ki bi nam ob sedanjih že kreditiranih delih lahko docela spraznila naš žiro račun. Tu sem govoril pravzaprav bolj o ukrepih, ki so potrebni za dosedo določenih likvidnih sredstev, ki jih mora imeti podjetje na žiro računu, ko dviga plače. Treba pa je problem OD pogledati še širše. Treba je ugotoviti njegovo velikost v našem celotnem dohodku in našem dohodku. Ne smemo pri tem pozabiti, da smo z letošnjimi premiki samih startnih osnov v primerjavi z lanskim letom skočili za preko 20%. Kako se to kaže, vidimo ob naši 4-mesečni bilanci, kjer smo sicer dvignili fakturirano realizacijo v primerjavi z lanskim letom za skoro 26%, pri tem pa samih skladov nismo povečali prav nič. Pri tem ugotavljamo kljub tarnanju, da nimamo dovolj dela, še vedno po-

prečno nad 10% nadur, v ekstremnih primerih pa celo 20%!

Če pa stagnirajo skladi podjetja že v povprečju, potem nam je jasno, da slika po posameznih enotah še bolj odstopa. Tu pa nastaja problem za določene enote: Ali bodo z ustvarjenim dohodkom lahko pokrivali nove osebne dohodke po merilih, ki jih predvideva gospodarski načrt za leto 1968? Ze po prvih štirih mesecih namreč vidimo, da se sicer gradbene enote prilagajajo delitvenim razmerjem, da pa so obrati že v celoti pripadajoča sredstva porabili. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da smo nove startne osnove uvedli šele s 16. marcem tako, da se pojavljajo v naših izračunih za 4 mesece samo v enem mesecu. Podrobnejše analize gornjih podatkov pa nam pokažejo, da bomo morali budno spremljati gibanje osebni dohodkov predvsem v Celju in Ljubljani ter SPO. Prepričan pa sem, da nam tekoče zasledovanje teh gibanj in seveda takojšnji ukrepi lahko zagotovijo redno plačevanje OD tudi v naprej, seveda v mejah ustvarjenih sredstev!

VPRAŠANJE: Kakšne so naše perspektive glede del v tujini? (Nemčija, Avstrija, Francija in afriške države).

ODGOVOR: Glede del v tujini bi lahko rekel, da lansko leto ni bilo tako uspešno kot leta 1966, da pa se letos stvari jasnijo in si moremo obetati rahel dvig del v Nemčiji in tudi boljše finančni rezultat. V teku so tudi priprave za pričetek del v Franciji, medtem ko v Avstriji ne računamo na znatnejše angažiranje. O Afriki zaenkrat ne bi mogel reči nič konkretnjšega.

Uspešno poslovanje

UO je obravnaval poročilo o opravljenem popisu osnovnih sredstev, zalog materiala, terjatev in obveznosti.

Pri obravnavi zaključnih računov je UO naložil analitski službi analizo sorazmerno ugodnega finančnega poslovanja obratov. Analiza je pokazala, da gradbene poslovne enote zaposlujejo obrate le v mali meri ter daje dober finančni efekt obratov posledica iniciativnosti in njihovega ekonomičnega poslovanja. Poleg stroškov režijskega podjetja je potrdil pravilnost svoječasnega planiranja teh stroškov. Odstopanja od plana so bila malenkostna.

V zvezi z razpravo o zaključnem računu je bil sestavljen predlog DS za razdelitev dohodka.

UO je tudi sestavil predlog DS za spremembo pravilnika o osebnih dohodkih, pri čemer je upošteval zvišanje življenjskih stroškov.

Med drugim je UO odločil o predlogih PE za odobritev kilometrin posameznim članom kolektiva, postavil je višino kilometrine, obravnaval prošnje in pritožbe ter usklajeval celotno upravno poslovanje podjetja. Skupno je imel UO 8 sej.

DS je razpravljajal

Precejšnja sredstva, ki jih vlagamo v izobraževanje kadrov, morajo biti dobro naložena, saj predstavljajo to dolgoročno vlaganje v kadre in morajo sredstva dati tudi rezultate v boljši proizvodnosti.

Predračun finančnih sredstev za varstvo pri delu, ki ga je odobril delavski svet, predvideva nujne nabave zaščitnih sredstev in druge izdatke v zvezi z varstvom pri delu, katere bo treba letos plačati.

Clani delavskega sveta so ob razpravi ugotovili, da je nujno nabaviti za delavce na terenu delovne čevlje, saj je zaradi nepravilne obutve veliko poškodb in zato tudi veliko izgub v proizvodnji. Vsaka enota naj bi krila 60% nabavne cene čevljev, delavec sam pa 40%. Vodje dela se morajo strogo ravnati po predpisih o varstvu pri delu in vsakega delavca, ki ne bo hotel uporabljati zaščitnih sredstev ali če bo neprimerno obut, odstraniti z dela ter proti njemu uvesti postopek.

Za pravilno zaščito delavcev pri delu so bili že lani organizirani posebni tečajji, ki se bodo tudi letos nadaljevali, ter bo opravljen preizkus znanja o varnostnih predpisih, da bi se čimbolj zmanjšale poškodbe pri delu in s tem tudi izgube v proizvodnji zaradi nesreč pri delu.

Komisija za notranjo delitev je pripravila za delavski svet poročilo o odnosih v startnih osnovah med posameznimi delovnimi mesti in kvalifikacijami po uveljavitvi novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Hkrati s spremembo startnih osnov bo potrebno prilagoditi tudi pravilnik o nagrajevanju organizatorjev pro-

izvodnje po delu. Komisija za notranjo delitev je pripravila predlog, po katerem bo osnova za ugotavljanje uspeha dela organizatorjev proizvodnje doseženi dohodek v vsaki enoti namesto sedanje osnove ostanek dohodka. Predlog bo predložen v obravnavo.

Dokler ne bo sprejeta sprememba omenjenega pravilnika, je sklenil delavski svet, da se pri mesečnih izplačilih organizatorjem proizvodnje po sedanjih merilih zadržuje 30%, namesto 20% zaradi neenakomernosti doseganja ostaneka dohodka med letom. Pri končnem obračunu se bodo poračunale vse akontacije med letom.

Osnutek pravilnika o sprejemanju pripravnikov, katerega je delavski svet sprejel z nekaterimi popravki, je bil sestavljen po določilu temeljnega zakona o obveznem sprejemanju na delo pripravnikov tiste osebe, ki so končale visoko, višjo ali srednjo šolo. V pravilniku je bilo treba določiti pogoje za sprejemanje pripravnikov, način spremljanja njihovega dela v pripravniški dobi in na koncu te dobe, da se bodo dejansko usposobili za uspešno opravljanje dela v svoji stroki na določenem delovnem mestu.

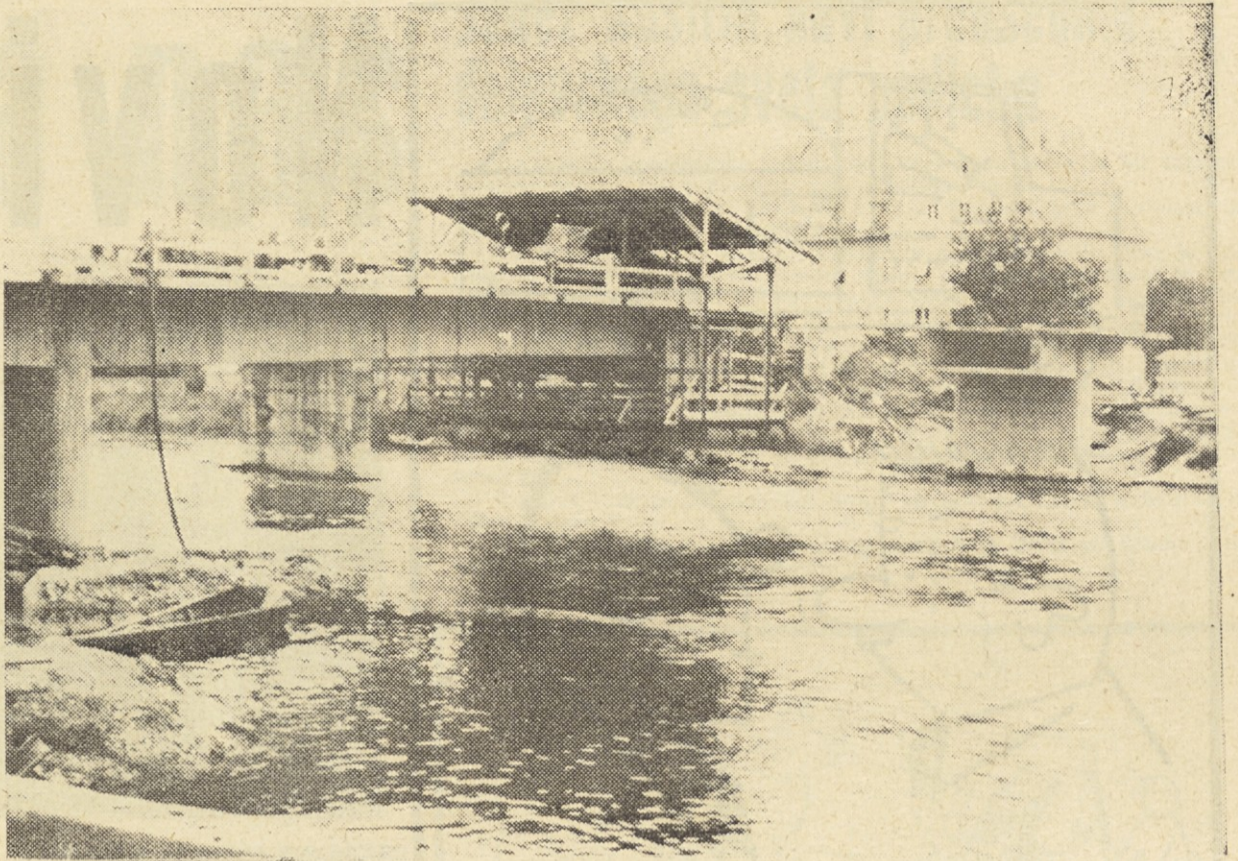
Delavskemu svetu je bil predložen v potrditev in sprejem pravilnik o strokovni izobrazbi in praksi delavcev podjetja, ki delajo investicijsko tehnično dokumentacijo, in oseb, ki vodijo gradnjo posameznih vrst objektov ali posamezne vrste del na teh objektih. Delavski svet predloga tega pravilnika ni sprejel, ker ni rešeno v njem vprašanje pooblastil za tehnike pri vodenju del in sestavljanju investicijske tehnične dokumentacije. Ugotovljeno je, da gradbeni tehniki že dalj časa vodijo zahtevna dela in da so s prakso dokazali sposobnost za vodenje takih del. Pravilnik bo ponovno predelan in usklajen s predpisi republiškega zakona. Potrebno pa bo vplivati

na spremembo republiškega zakona, ki ne predvideva možnosti za izdajo pooblastila gradbenemu tehniku za vodenje določenih investicijskih del na objektih in ui uskladen z dejansko prakso na terenu in v podjetjih glede strokovnega kadra.

Končno je delavski svet obravnaval še dolgoročni program stanovanjske gradnje za delavce podjetja in ga tudi sprejel. V februarju letos je bil sprejet novi pravilnik o stanovanjski gradnji, dodeljevanju stanovanj in dajanju posojil za individualno gradnjo ter o financiranju stanovanjske gradnje. V njem je predpisano, da se bo reševalo stanovanjsko vprašanje po dolgoročnem programu, katerega sprejema delavski svet. Program je bilo mogoče izdelati po opravljenem točkovanju prisilcev za stanovanja ali posojila kot pomoč pri individualni gradnji. Ugotovljene so potrebe in tudi višina finančnih sredstev, s katerimi bo mogoče postopoma rešiti pereč stanovanjski problem članov delovne skupnosti. Iz dolgoročnega programa je razvidno, da bo potrebnih čez 772 milijonov starih dinarjev. Napravljena je razporeditev namenskih sredstev stanovanjskega prispevka in dela najemnine obstoječih stanovanj. Tako bo mogoče bolj trdno računati, v katerem času bo predvidena rešitev stanovanjskega vprašanja in tudi po katerem vrstnem redu bodo prišli posamezni prisilci na vrsto. Dolgoročni program predvideva, da bo to možno rešiti postopoma v štirih letih iz namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Vsako leto sprejme delavski svet še finančni načrt za financiranje stanovanjske gradnje v višini razpoložljivih sredstev v določenem letu. Za letos bo to sprejel na naslednji seji, ko bo na vrsti tudi sprejem gospodarskega načrta podjetja. To bo takoj v začetku junija.

Tako kot mnoge reke tudi Mura deli dve državi — Jugoslavijo in Avstrijo. Reka je meja med narodi, saj na njenem desnem bregu žive Slovenci, na levem pa Avstrijci. Toda novi most, ki ga gradijo skupno naši in avstrijski delavci, bo to naravno mejo premostil in omogočil živahen tok ljudi z enega na drugi breg. Stari most čez Muro pri Gornji Radgoni je bil že davno pretesen, zato pa bo novi tem bolj na stežaj odprl vrata boljšemu zblíževanju, sodelovanju in prijateljskemu sožitju.

GRADIMO MOST PRIJATELJSTVA

Že v dejstvu, da most gradita po eno slovensko in avstrijsko podjetje, je nekaj simbolike. Naše podjetje je že na licitaciji skupaj z graško firmo Mayreder kot najugodnejši ponudnik dobilo nalogo, da zgradi do konca letošnjega leta novi most čez Muro. In ideja, ki je bila že lani samo na načrtih, zdaj postaja stvarnost. Se približno pol leta — in nov, sodoben most čez Muro bo povezoval dve sosednji pokrajini, dva prijatelj-

ska naroda, omogočil bo boljši promet, večji razmah turizma in gospodarstva nasploh. Novi most bo dolg 110 m, širok pa s pločniki na obeh straneh 13,30 metra. Nosilnost mostu bo praktično nemejena, vanj bomo vgradili okrog 3200 kubičnih metrov betona in okrog 90 ton armature. Kot že omenjeno gradi most naše podjetje skupaj z graško firmo Mayreder. Na gradbišču je zaposlenih vsega 29 ljudi, od

teh so skoraj vsi naši delavci, Avstrijci imajo tu le 2 tesarja in 2 železokrivca, seveda pa še svojega inženirja, gospoda ing. Ericha Wutteja.

Ko smo zadnje dni v maju obiskali gradbišče, smo bili prijetno presenečeni. Objekta je že kar precej »videti«, saj je z naše strani zgrajena skoraj polovica mostu. V pogovoru z graditelji smo zvedeli, da material za ta objekt v glavnem dobavljajo Avstrijci. Cement je avstrijski, saj terja gradnja tega objekta zelo visoko kvaliteto cementa, kakršne naše cementarne ne morejo zagotoviti. Tako dosežejo že drugi dan po betoniranju znamke okrog 200, poznejši poskusi pa so pokazali, da dosežemo s tem cementom celo trdnost do 400(!). Tudi betonsko železo dobavljajo Avstrijci, ki so prevzeli vrh tega še nadzor.

V pogovoru na gradbišču smo zvedeli, da teče delo lepo po načrtih, celo nekaj dni naskoka imajo naši graditelji, ki so prišli semkaj lani. Pozimi so imeli nekoliko sreče, ker je bila Mura lani in letos neobčajno nizka. Tako so lahko delavci hitro pripravili temelje in sploh zlezli iz vode. Čeprav je letos zima nekajkrat pošteno zaškripala z zobmi, mraz ni nikoli popolnoma zvril dela na mostu, saj so betonirali z ogrevanjem betona celo pri 16 stopinjah pod ničlo.

Most čez Muro pri Radgoni sicer ne bo ravno poceni — vsa investicija bo prišla približno na pol milijarde starih dinarjev. Toda Avstrijci, ki so most projektirali, so se tudi odločili za poseben sistem, ki je pri njih precej vpeljan. V bistvu gre za neke vrste drsni opaž, ki ga med gradnjo vlečejo naprej tako dolgo, da se združita obe polovici loka, z desnega in levega brega. Značilnost te gradnje je tudi, da so kabli med seboj vijáčeni. Zelo so se odrezali pri gradnji tega objekta tudi strokovnjaki, ki so zabijali pilote po sistemu Benotto. V 15 dneh so za temelje izvrtali kakšnih 450 lukenj, nekatere pilote so morali zabiti celo do globine 13 metrov. Čeprav je pilote zabijala le majhna skupina 4 ljudi, so vendar z najsoodobnejšo mehanizacijo svoje delo opravili v najkrajšem času. Izredna mehanizacija in dobra organizacija dela sta se seveda pokazali tudi v dokaj nizki ceni, vsaj za naše razmere. Naši ljudje, ki poznajo podobna specializirana podjetja v Jugoslaviji, so povedali, da so bili tuji pri zabijanju pilotov vsaj za polovico cenejši od naših podjetij, seveda pa tudi hitrejši in bolje organizirani. Pri nas 3 delavci zabijejo po en pilot na dan, tu pa smo videli, da lahko isto število delavcev v enem dnevu zabije 3 in celo 4 pilote na dan, so povedali naši ljudje.

In kako so naši ljudje zadovoljni na tem gradbišču? Delo teče od ponedeljka do četrтка neprekinjeno od jutra do večera, seveda je vmes po pol ure počitka, toliko, da lahko ljudje v miru zaužijejo dopoldne malico in opoldne kosilo.

Gradisov vestnik

«Gradisov vestnik» izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna «Toneta Tomšiča» v Ljubljani — Izhaja mesečno

V petek pa vsi delajo le do 12. ure, potem pa gredo vsi domov, saj je večina zaposlenih doma v bližnjih krajih. Ob sobotah in nedeljah je na gradbišču vse tiho in mrtvo. Toda v ponedeljek točno ob sedmih gradbišče spet oživi in šele pred mrakom se ljudje odpravijo k večerji in počitku. Tudi s prehrano in stanovanjem so ljudje zadovoljni, zlasti so vsi po-

hvalili dopoldanske malice, ki so obilne in tudi okusne, zato se marsikdo odloči za »repete«. Terenski dodatek je na tem gradbišču nekoliko višji in tako zaslužki najboljših delavcev s terenskim dodatkom vred včasih presežejo tudi 120.000 starih dinarjev. Ljudje delajo tu v skupinskem akordu, ki ga presežejo po- prečno za 25 odstotkov.

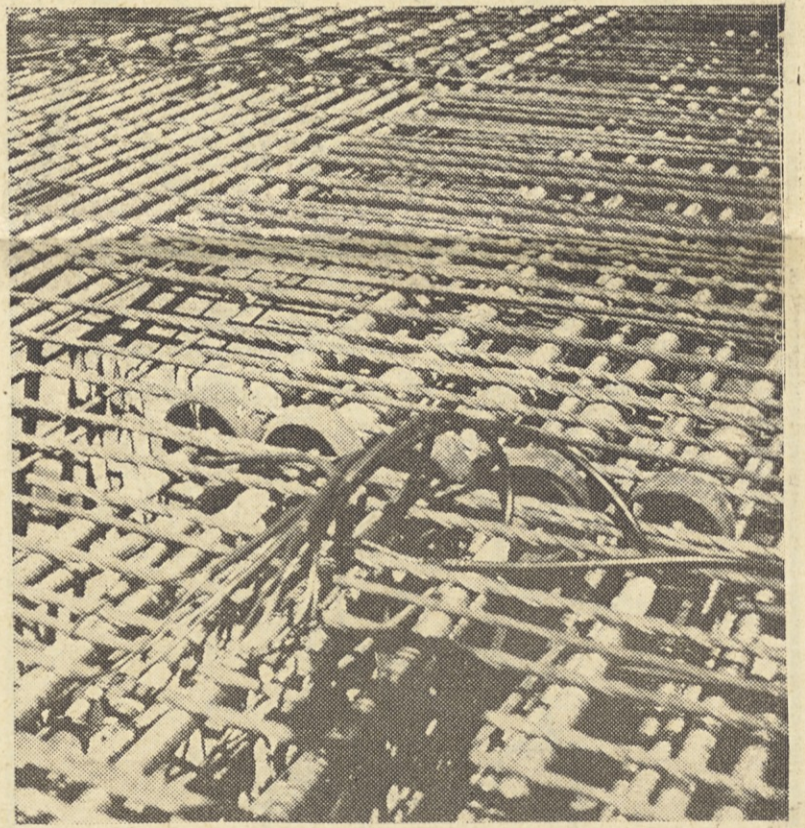
Ing. Erich Wutte in ing. Adalbert Korberg.

Z Gradisom smo zadovoljni

Ob prihodu v Gornjo Radgono smo na prvi polovici novega mostu, ki se že dviga nad Muro, opizili ing. Ericha Wutteja ter dipl. ing. Adalberta Koberga, ki sta nadzirala gradnjo. Dipl. ing. Adalbert Korberg je pripravil statične načrte za novi most čez Muro, medtem ko ing. Wutte kot predstavnik graškega podjetja Mayreder nadzira celotno gradnjo. Seveda smo to priložnost takoj izkoristili in prosili ing. Wutteja za kratek intervju. Gospod ing. Wutte se je prošnji ljubezno odzval in izjavil naslednje:

»S sodelovanjem med našim podjetjem in Gradisom smo zelo zadovoljni,« je takoj in brez pomisleka poudaril g. ing. Wutte. »Vse delo teče točno po predvidenem planu. Tudi delavci, ki jih je Gradis zaposlil na tem objektu, so dobri, to lahko vsak vodja operative takoj ugotovi. Sicer pa to ni nič čudnega, saj je bilo precej Gradisovih ljudi dolge mesece zaposlenih v ZR Nemčiji — in če so tam bili uspešni — potem res ni razloga, da bi dvomili v njihove kvalitete. Tudi z vodstvom, ki ga je Gradis zaposlil na mostu, sem zelo zadovoljen.«

V nadaljnjem pogovoru je ing. Wutte še poudaril, da ima njegovo podjetje, ki ima sedež v Grazu, stalne stike tudi z vodstvom Gradisa, predvsem z enoto v Mariboru. Tudi glede tega nima nikakršnih pripomb, kakršnekolik probleme pa rešujejo v polnem sodelovanju in medsebojnem sporazumevanju. Ing. Wutte je med drugim še omenil, da so imeli letos pozimi precej sreče z Muro, ki je bila dokaj nizka. Ta okoliščina pa jim je omogočila pozimi nemoteno delo. Edino s priključki mostu na cestno omrežje je še nekoliko problemov, vendar to ne bo nikakršna resnejša ovira.

Detalji iz gradnje mostu čez Muro v Gornji Radgoni. Armatura mora biti zelo precizno položena.

Z Muro smo imeli srečo

Vodja naših delavcev, ki grade novi most čez Muro pri Gornji Radgoni, tovariš Robert Kancijan, je prav tako kot naši sodelavci iz Avstrije z delom kar zadovoljen. Sicer pa, kako ne bi bil, saj delo lepo teče po planu. Se več, slišali smo, da imajo graditelji radgonskega mostu celo nekoliko časovnega naskoka. Tako torej ni nikakršne bojzani, da most ne bi bil do pogodbenega roka, to je do 31. decembra 1968, popolnoma dokončan in predan v uporabo.

»Letos smo pa imeli tudi nekoliko sreče z Muro«, je med drugim v pogovoru omenil tovariš Kancijan. Vsi so namreč našim graditeljem obljubljali, da jih bo spomladi, ko se stopi sneg, Mura kar odnesla. Toda iz te »obljube« ni bilo nič, saj je bila letos Mura pozimi in tudi spomladi neverjetno nizka. To pa je bilo zelo ugodno za nas, saj so lahko naši delavci hitro in o pravem času pripravili temelje, zabili pilote v zemljo in tako srečno prestali najtežjo oviro.

V pogovoru je tovariš Kancijan še povedal, da računa že septembra na »združitev« mostu, tako da bo objekt v grobem končan in tudi prevozen. Pač pa je letos graditeljem nekoliko nagajal mraz, saj se je pozimi živo srebro večkrat spuščilo pod 15° Celzija. Čeprav je nekajkrat pritisnil zelo oster mraz, so kljub temu betonirali vso zimo, saj so beton ogrevali in mu dodajali posebne snovi, potrebne za betoniranje v mrazu. Med drugim je tovariš Kancijan pohvalil odlično pripravljene načrte, ki so po njegovi izjavi zelo podrobni in solidni in nasploh bolj izdelani kot mnogi projekti pri nas. Tudi glede plačila obeh investitorjev — polovico prispevajo za most naši investitorji, polovico pa avstrijski — ni nakakršnih pritožb, saj so vse situacije v najkrajših rokih poravnane.

Novi člani DS

Ing. LOJZE ŠTOK — RAVNE NA KOROŠKEM:

Razširimo področje našega dela

VPRASANJE: Če bi zaradi pomanjkanja del stali pred odločitvijo biti ali ne biti, kakšne ukrepe bi v tem primeru predlagali? Kakšna naj bo naša politika, da do tega ne bi prišlo in kaj predlagate za izboljšanje razmer na tržišču?

ODGOVOR: Biti ali ne biti pomeni za naše podjetje biti ali ne biti zaposlen. Bilo bi torej nujno naše tržišče razširiti v druge republike ali v inozemstvo, povsod tam, kjer razpolagajo z večjimi investicijskimi sredstvi. Zaradi pomanjkanja gradbenih del bi bilo potrebno predvsem zaostri ponudbe, prevzeti dela tudi po lastni ceni ali z manjšimi izgubami. Manjše izgube se lažje prenesejo kot večje in bi nam omogočale daljšo premostitveno dobo, seveda na konto rezerv.

Gradbeništvo kot izvajalec investicijskih programov ima zelo malo možnosti vplivati na razmere tržišča.

LUDVIK SNAJDER — SPO LJUBLJANA:

Od povezanosti s članstvom je odvisna aktivnost sindikalnega dela

VPRASANJE: Kako kot član centralnega delavskega sveta gledate na delo sindikata in drugih družbenih organizacij v podjetju? Kje naj bodo stične točke skupnega dela?

ODGOVOR: Mislim, da je osnovna naloga sindikalnega odbora resnična povezanost s članstvom, saj je od tega odvisna celotna aktivnost sindikalnega dela v podjetju. Opažam pa, da je sindikalna organizacija v zadnjem obdobju deloma izgubila svojo orientacijo oziroma se opaža rahla stagnacija. To velja tudi za delo drugih družbeno-političnih organizacij, kot ZK mladinska organizacija itd. Res, da je sindikat sodeloval pri sprejemanju raznih pravilnikov ter pri važnejših sklepih delavskega sveta. Toda to je v današnjih spremenjenih pogojih gospodarjenja in političnega življenja dosti premalo. Prav v predkongresni aktivnosti bi moral biti sindikat vedno v prvih vrstah vseh dogajanj v podjetju, saj bo prisotnost sindikata na vseh področjih vedno bolj potrebna.

Pa tudi obveščanje o delu sindikata v poslovnih enotah kot podjetja je skromno, čeravno obstaja lepa možnost preko našega "Vestnika".

Po mojem mnenju naj bi bila osnovna naloga sindikata, da vzbudi v članstvu pripadnost organizaciji in kolektivu. V reformnem obdobju je nastala vrzel med organizacijo in delavci. Pogreša se direktna pomoč in sodelovanje.

Stične točke dela družbenih organizacij podjetja pa naj bi bile v tem:

- da uredijo dostojne in ustrezne življenjske razmere delavcev, kar se pa odraža v stanovanjih, prehrani prejemkih, medsebojnih odnosih ter organizaciji dela;

- da bolj skrbje za počutje delavca na delu in zunaj njega;

- da se vzbudi čut dolžnosti in prizna pravična zahteva članstva ali posameznika;

- ožje sodelovanje s samoupravnimi organi in vodstvi pri organizaciji dela, da bi delavec več ustvaril z manj truda;

Za realiziranje tega majhnega dela oziroma nalog bo potrebna koncentracija vseh strokovnih in političnih sil v podjetju, kajti le tako bomo sposobni stopiti v finale naše gospodarske reforme.

IVAN BOŽIČ — SEF NABAVNE SLUŽBE CENTRALE:

Tudi od pravilnega planiranja materiala je odvisen naš uspeh

VPRASANJE: Planiranje nabave materiala je važen element v ekonomskem poslovanju podjetja. Ali je naročanje materiala vedno pravočasno in sploh kakšno naj bo poslovanje nabavne službe v današnjih poostrenih gospodarskih pogojih? Kakšne ukrepe boste predlagali centralnemu delavskemu svetu za izboljšanje nabavne službe?

ODGOVOR: Zaloga materiala so glede na gospodarsko dejavnost podjetja važen činitelj. Te pogosto vežejo prekomerna finančna sredstva povečujejo stroške in zavzemajo preobširne skladiščne prostore. Večkrat smo razmišljali, kaj je vzrok takemu gospodarjenju: nepravilno planiranje, bojazen da ob potrebi ne bi

TRIFUN JANŽ — MARIBOR:

Naše delavce zanimajo predvsem delovni uspehi

VPRASANJE: O čem bi po vašem mnenju morali biti delavci najbolj obveščeni? In sploh kaj delavce v proizvodnji najbolj zanima?

ODGOVOR: Uspeh dela organov samoupravljanja se odraža na samem delovnem mestu, predvsem pa vpliva na organizacijo in produktivnost dela. Zato morajo biti naši delavci o vsem kar najbolj obveščeni. Najbolj pa delavce zanimajo perspektive podjetja, možnosti zaposlitve in delitev osebnega dohodka.

MIRO ŽORŽ — MARIBOR:

Ne prevzemajmo dela za vsako ceno

VPRASANJE: Če bi stali pred odločitvijo, ali naj se enota, ki nima dovolj dela in ne dosega finančnega uspeha, ukine — ali bi glasovali za ukinitve enote, oziroma, kaj predlagate v takem primeru?

ODGOVOR: Smatram, da sta rentabilnost in uspešno finančno poslovanje osnovni načeli za dobro gospodarsko delovanje podjetja. Današnje

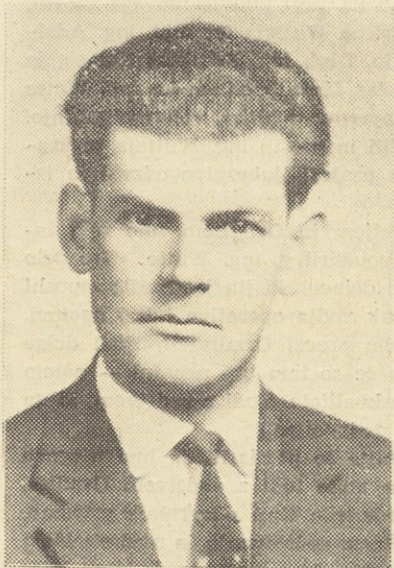
MIRKO KEMPFLE — JESENICE:

Stojimo pred odgovornimi nalogami

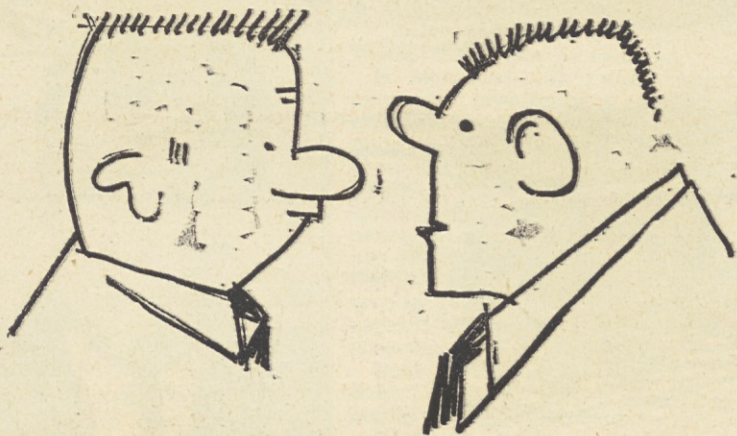
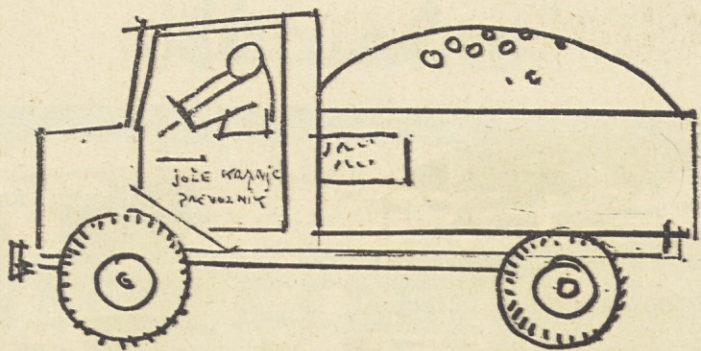
VPRASANJE: Kakšne naloge in cilje naj bi si postavil nov delavski svet in kakšna naj bo povezava med obratnim in centralnim delavskim svetom?

ODGOVOR: Prav gotovo stojijo pred nami odgovorne naloge, saj je letošnje leto odraz preokreta v vašem gospodarstvu. Občutimo lahko stagnacijo, kar posebno velja za gradbeništvo; zato bo naše delo še težavnejše. Na splošno pa mislim, da bomo morali vsi skupaj bolj uspešno izvrševati zadane naloge, boljše in predvsem hitreje. Tehnična in komercialna služba pa se bo morala še bolj boriti za delo.

Tudi povezava med centralnim delavskim svetom in delavskimi sveti poslovnih enot bi morala biti tesnej-

ša. Centralni delavski svet bi moral tudi bolj upoštevati predloge enot, predvsem pa, če je to v korist celotnega kolektiva.

»Zakaj pa ne uporabite za prevoz avtomobilov 'Gradisa', ampak rajši privatne?«
»Zato, ker nikoli nisem maral oranžne barve.«

Med sekretarji OOKZ iz ljubljanskih organizacij.
»Zakaj pa že celo leto niste imeli sestanka osnovne organizacije ZK?«
»Zato, ker ob reorganizaciji ZK čakamo na organizacijo.«

— Saj dobro dela!
— Samo pravega detergenta nimate!

tržne razmere v gradbeništvu naše republike, ko se podjetja borijo za svoj obstanek in prevzemajo delo za vsako ceno, vsekakor ne vodijo do pozitivnega razvoja gradbeništvu ter kolikor toliko primernih dohodkov gradbenega delavca. Boj za pridobivanje novih del in s tem zaposlitev gradbenih kolektivov v sedanjem obsegu izkoriščajo posamezni investitorji, da oddajajo dela pod normalno ceno, kar ne koristi niti gradbeništvu niti celotnemu gospodarstvu.

Če je podjetje zainteresirano prevzeti neko delo iz prestižnih ozirav ali da za vsako ceno obdrži ustvarjeno bazo na določenem teritoriju, bi v takem primeru glasoval za tak predlog.

Finančno poslovanje vsake enote je treba spremljati mesečno in se morebitni neuspeh ne more pojaviti v hipu ali pri zaključnih delih. Če je neuspeh objektivnega izvora, je stvar podjetja, da pomaga prizadeti enoti. Če pa sloni na subjektivni krivdi (nedelavnost, prekomerni osebni dohodki, slaba organizacija, kar vse bi morali komisijsko ugotoviti), bi glasoval za ukinitve take poslovne enote.

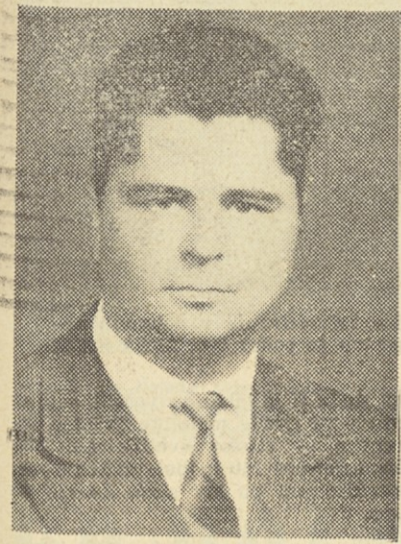
Mislim pa, da je uspešno poslovanje Gradisa v današnji organizacijski obliki možno le tako, da poslovna enota rentabilna in nerentabilna dela izravnava v svojem krogu, letni zaključni računi poslovnih enot, ko pridejo na centralo, pa bi morali biti vsekakor pozitivni in bi s tem bila zagotovljena rentabilnost podjetja.

govore za nas

uspeli naročil pravočasno realizirati, ali so naše želje mnogo prevelike.

Po vsaj verjetnosti bomo našli pravi odgovor v neplanskem gospodarjenju.

Če resnici pogledamo v oči, ugotovimo, da smo zadnja leta popolnoma opustili planiranje nabave materiala iz dobro znanih virov, ker nam ni

znano, kakšne objekte bomo gradili, dalje, če bomo uspeli na licitaciji ali če bo imel investitor zagotovljeno plačilo in podobno. Iz povedanega sledi, da je planiranje nabave res zelo otežkočeno in da je tu treba iskati glavne vzroke prevelikih zalog.

Ne morem pa se sprijazniti s prakso, da se za sprejeto delo dostikrat zavlačuje z naročili kritičnih vrst materiala, ki jih ni mogoče nabaviti takoj ali zaradi samega postopka v proizvodnji ali tudi zaradi naših specialnih zahtev.

Moje mnenje je, da bi morala glavne vrste gradbenega materiala nabavljati izključno centrala, ker le tako lahko izkoristimo vse ugodnosti proizvajalcev (rabati, kasaskonti, plačilni pogoji itd.) in zmanjšujemo zaloge.

ALOJZ GRGIČ — KOPER:

Sedanji delovni čas nam ustreza

VPRAŠANJE: Ali je nov delovni čas najbolj primeren za uspešno delo in sploh kako so delavci zadovoljni z deljenim delovnim časom?

ODGOVOR: O deljenem delovnem času je bilo že mnogo napisanega in izgovorjenega. Doživeli smo že vrsto sprememb.

Pri tem ugotavljamo, da je ta delovni čas, ki ga imamo sedaj, t.j. od 6. do 15. ure, mnogo boljši kot prej, ko smo delali od 7. do 16. ure. Prej je bila večina naših delavcev odsotna od doma polnih 12. ur, čeprav smo delali samo 8.5 ure dnevno. Tako so se močno povečali življenjski stroški, saj smo se morali hraniti kar na dveh krajih.

Pa tudi velika večina mojih sodelavcev je z novim deljenim delovnim časom zadovoljna.

ANTON PETROVIČ — CELJE:

V letošnjem letu so nam bile zaupane odgovorne gradnje

VPRAŠANJE: Kakšne so perspektive vaše enote, kje ste dosegli največje uspehe in kako.

ODGOVOR: Naša poslovna enota uživa zaradi kvalitetnega dela in izvršitve del v dogovorjenih rokih velik ugled v svojem območju in so ji

bile prav zaradi tega zaupane najbolj odgovorne gradnje v letošnjem letu. Prepričan sem, da nam bo s takim načinom dela uspelo tudi v prihodnje pridobiti investitorje.

Vsekakor pa je naša najbolj svetla perspektiva gradnja elektrarne Šoštanj in verjetno nekateri objekti celjske cinkarne.

Sodeloval sem pri večjih gradnjah naše enote: steklarna Hrasnik, papirnica Radeče, Hala B na razstavišču in investicijski objekt v Celju. Pri vseh gradnjah sem sodeloval z enako verno in odgovornostjo. Kot največji »časovni rekord« pa smatram v preteklem letu gradnjo industrijske hale v LIBELI Celje, katero smo zgradili v 45 dneh.

Glavno pa je, da smo Celjani erotni, da delamo kvalitetno in se držimo postavljenih rokov.

LUDVIK RIZMAL — KO MARIBOR:

Zagotovimo sredstva za razširjeno reprodukcijo

VPRAŠANJE: Znano je, da početi deli dohodek na dohodek delavcev in na sklade. Ali smatrate, da je pri nas ta delitev urejena, ali so sredstva za razširjeno reprodukcijo zagotovljena? In kaj predlagate za izboljšanje?

ODGOVOR: Vprašanje je vsebinsko precej zgoščeno in je malce težko odgovoriti nanj.

Glede urejenosti delitve dohoda: skladi — plače smatram, da je pri trenutni organizaciji v podjetju v redu.

V lanskem letu je podjetje v povprečju namenilo 15,7% ustvarjenega dohodka za sklade. V skupnem znesku 10.261.659.— N din to sicer nekaj pomeni, vendar če upoštevamo velikost podjetja, menim, da je ta znesek prej premajhen kot prevelik.

Če so ali bodo sredstva za razširjeno reprodukcijo zagotovljena, je odvisno od nas vseh. Vsekakor bo potrebno v tem letu skrbno in smotrno gospodariti, če želimo doseči lanšletno vsoto sredstev za sklade.

Kar zadeva predlog za izboljšanje, si želim, da bi v podjetju dosegli boljše organizacijo predvsem na re-

laciji podjetje—obrti, ker sem prepričan, da bi s tem dosegli — ob hkratni rasti osebnih dohodkov — nekaj več sredstev za sklade.

MAKS ARLIČ — CELJE:

Zavedam se velike odgovornosti

VPRAŠANJE: Produktivnost dela, ekonomičnost poslovanja in rentabilnost angažiranih sredstev niso samo rezultat trenutnega živega dela, temveč rezultat v preteklosti akumuliranega dela in znanja. Ali smo glede akumulacije znanja in sploh izobraževanja v preteklosti dovolj storili in kaj predlagate za prihodnje?

ODGOVOR: To je tesno povezano s človekom, ta pa mora ustrezati na svojem delovnem mestu — biti mora strokovnjak in dober organizator.

Z dobro organizacijo lahko dosežemo visoko produktivnost, ekonomičnost in izkoriščenost sredstev.

Da bi vse to dosegli, mora med ljudmi vladati zadovoljstvo, sodelovanje in pravično nagajevanje. Vsi, ki zasedajo vodilna mesta, morajo postati osebno odgovorni, tako bi izboljšali organizacijo in s tem uspeh poslovanja.

novi predsednik delavskega sveta podjetja J. Kuštrin

V izobraževanje in kadrovanje smo vložili dosti truda in denarja, vzgajali smo veliko dobrih strokovnjakov. Žal pa ta kader nismo znali zadržati v kolektivu, nismo razumeli mladih ljudi in njihovih ambicij. Moje mnenje je, da je za stare in mlade do-

volj dela v kolektivu. Pri tem pa ne smemo biti sebični — tudi mlajše pustimo na odgovornejša mesta, naj pride v kolektiv nov duh in prenehajmo se bati za svoja delovna mesta. V kolektiv zdrave sile, dobro vodstvo in čvrsto roko, pa se ni treba bati ne starim ne mladim za prihodnost!

To so stališča, ki jih bo zagovarjal na sestankih delavskega sveta.

OTO ROŠKAR — MARIBOR:

Zavedam se velike odgovornosti

VPRAŠANJE: Letos ste bili prvič izvoljeni v centralni delavski svet. S kakšnimi občutki ste sprejeli to odgovorno nalogo in kaj predlagate za izboljšanje dela organov upravljanja v podjetju?

ODGOVOR: Odgovorno nalogo sprejemem z občutkom velike odgovornosti do celotnega podjetja in do svoje poslovne enote.

Prav sedaj, ko gradbeništvo doživlja obdobje stagnacije, je najvažnejše, da poslovne enote postanejo še bolj elastične druga do druge tako, da s tem dosežemo še boljše pogoje dela, kvaliteto in zaupanje investitorjev. Samoupravljanje pa je nekakšen zvezni most, na katerem naj bi se to sodelovanje koordiniralo in izvajalo. Vsekakor pa bom na vseh sestankih zagovarjal stališča, ki bodo koristna za celotno podjetje.

Janez Kuštrin novi predsednik delavskega sveta podjetja

Za novega predsednika osrednjega delavskega sveta je bil soglasno izvoljen tovariš Janez Kuštrin, višji gradbeni tehnik.

Janez Kuštrin je bil rojen 8. 6. 1933. Studiral je v Ljubljani in leta 1953 končal študij na tehnični šoli.

Po končani šoli se je takoj zaposlil v našem podjetju. Ker je bilo njegovo strokovno delo na izredni višini, je hitro napredoval in leta 1955 je bil že imenovan za sektorskega vodjo na objektu mesne industrije v Zalogu.

Zaradi nastalih potreb in organizacijske sposobnosti je bil leta 1953 premeščen v Črno goro, po vrnitvi pa je prevzel vedno bolj odgovorne funkcije. Tako je vodil gradbena dela na jeseniškem železniškem vozlišču. Po preselitvi v Ljubljano pa je vodil dela na objektu nove »Name«, šole v Vodmatu, klinične bolnišnice, objekte na gospodarskem razstavišču, itd., skratka tam, kjer se je zahtevalo izredno odgovorno in kvalitetno delo.

Tovariš Kuštrin je znan kot dober strokovnjak, zvest sodelavec in dober tovariš.

Na odgovornem mestu predsednika delavskega sveta mu želimo obilo gospodarskih in poslovnih uspehov.

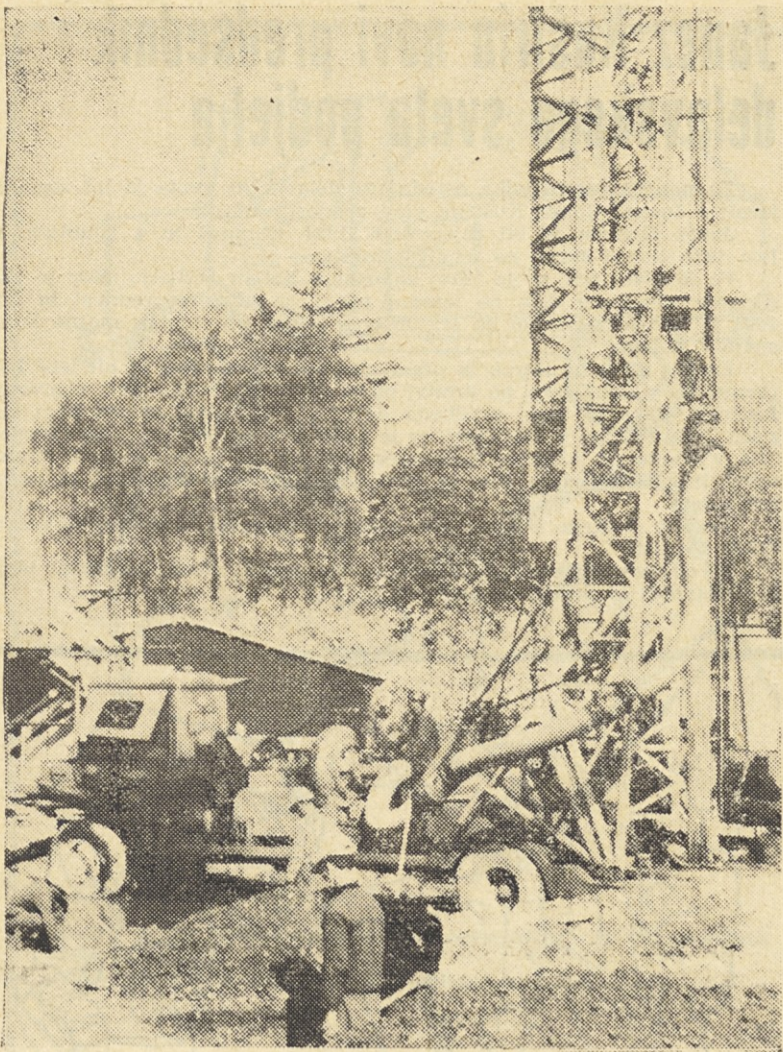
Novi predlog tovariša Kozamurnika o deljenem delovnem času. — In kakšen je? — »Tri dni prosto in veliko denarja.« Predlog je kar dober, toda kako dolgo bo to šlo.

To ne gre! Ribičev je vedno več, rib pa vedno manj. Pa še brez dovoljenja jih lovijo.

Telefonski poziv, iz SPO: »Ali je v veljavi še pravilnik, ki dovoljuje nakup posebnega darila 50-letnikom?« »Se! Zakaj pa sprašuješ?« »Imam nov predlog.« ??? »Vsem 50-letnikom bi lahko darovali 50 litrov moške vode.«

Zabijanje Benotto pilotov v Celju.

24. maja je bila v Mariboru ustanovna skupščina novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah. Uvodno poročilo v razpravo je podal tov. Mitja Svab.

Ob visokem jubileju ing. Boruta Maistra

Ob življenjskem in delovnem jubileju ing. Boruta Maistra bi morali napisati mnogo toplih in pristranih besed, toda čas, v katerem živimo, je brezobziren, trd za take stvari in nima posluha za toplino človeških čustev. Je sicer čas, ko se osebnost podreja višjim ciljem skupnosti, je pa tudi čas, ko dosega človek neslutene zmage tehnike, drznosti, razvoja in gospodarskega napredka.

Temu razvoju je posvetil del svojega življenja tudi ing. Maister. Ze v rani mladosti mu je delo postalo življenjska vsebina. Kot dijak in študent je bil vedno v vrstah napredne mladine.

V njegovi prvi službi pri železnici in pozneje na občini Maribor je pokazal velike strokovne in organizacijske sposobnosti. Sugestivna moč njegovega dela in uspehov ga je spremljala vse življenje in mlajši so ga radi posnemali.

V težkih časih zadnje vojne, je moral takol po prihodu okupatorja pobegniti na ljubljansko področje. Vojni dogodki so hiteli z bliskovito naglico dalje. V tej vihri so se sledi za človekom izgubljale. Toda ing. Maister je hitro našel svoje mesto. Vključil se je v OF, oziroma bil zaradi sodelovanja z NOB kmalu aretiran, zaprt in pozneje poslan na prisilno delo, ali ing. Maister ni klonil.

Takoj po končani vojni se je vrnil v svoj Maribor in se aktivno vključil v obnovo porušene domovine. Bil je

med prvimi gradisovci in prvi šef poslovne enote ob severni meji. Vse od 1945 leta dalje je njegova enota dosegala uspeh za uspehom in to prav po zaslugi njega samega, ki je s svojo strokovnostjo, vestnostjo, disciplino, lastnim zgledom predvsem pa orga-

nizacijskimi prijemi dosegel, da je postal Maribor to, kar danes je.

Ce pomislimo, da je bilo pod njegovim vodstvom zgrajenih v času njegovega službovanja preko 450

gradbenih objektov, od tega večina ključnih industrijskih objektov, kot so industrijski objekti v Kidričevem, Impol v Slovenski Bistrici, TAM v Mariboru, Metalna v Mariboru, Tovarna dušika Ruše, Mariborska livarna, vinske kleti v Kapeli, Ljutomeru in Ormožu, farma bekonov in perutninarska farma v Turnišču, silosi v Mariboru in Turnišču, objekti družbenega standarda, mostovi in vrsta javnih stavb v Mariboru itd., lahko ugotovimo, da je pri vsakem objektu bilo vloženega tudi ogromno dela neutrudljivega delavca ing. Maistra.

Prav tako je bil od vsega začetka uveljavljivec delavskega samoupravljanja vedno pobudnik za čim večjo demokratičnost in čim širše sodelovanje delavcev v organih upravljanja. Njegov visoki humanizem, ki ga kaže na vsakem koraku do slehernega delavca, ga je postavil na čelo vodilnih ljudi v podjetju glede priljubljenosti in spoštovanja. Zaradi svoje poštenosti, razumnosti in pravičnosti je bil tudi večkrat izvoljen za predsednika UO podjetja, prav tako tudi za člana delavskega sveta.

Se in še bi lahko naštevali uspehe in zasluge inženirja Boruta Maistra, toda prostor nam je preskromno odmerjen.

Zelimo samo eno, da bi inženir Maister še dolgo deloval med nami. Na splošno pa mu želimo obilo zdravja in poslovnih uspehov ter kličemo: še na mnoga leta!

L. C.

Kar sami si kuhamo ...

Strojnik Ludvik Šiftar je bil nekoč naš tečajnik, ki se je v posebnih tečajih izpopolnil za strojnika. Zdaj je že od lanskega novembra v Radgoni, kjer s svojim »Waitzem« pomaga pri gradnji novega mostu čez Muro.

»Hrana je še kar dobra. Jaz se hranim v gostilni »Pri mostu.« Čeprav je kosilo za nas, gradbince, nekoliko drago — 600 starih dinarjev — pa je vsekakor vredno tega denarja«, je pripovedoval Ludvik Šiftar.

Tudi glede spanja ni imel pripomb. Nekaj ljudi spi v stavbi carinarnice, drugi pa v hiši, ki jo je »Gradis« vzel v najem.

»Z delom smo kar zadovoljni«, je še povedal mladi strojnik. »Začnemo zjutraj ob 7. in z vmesnimi kratkimi presledki za malico in kosilo delamo skoraj do večera. Ob petkih pa končamo že opoldne, potem pa smo vsi prosti. Sobote in nedelje večina preživi na svojih domovih, saj so skoraj vsi, ki delajo na tem gradbišču, doma v bližnjih krajih.«

Tudi tesar Jože Herman je na novem mostu čez Muro zaposlen od lanskega novembra.

»Točno 8. novembra smo prišli sem in takoj začeli delati«, je povedal Jože Herman. »Delali smo vso zimo, celo v najhujšem mrazu.«

Na vprašanje, kako je zadovoljen s hrano, je povedal, da si večji del kuha kar sam. Hrana v gostilni »Pri grozdu« je namreč za mnoge predra-

ga, da bi si jo lahko privoščili, čeprav imajo tu ljudje nekoliko zvišano terensko — visoko kvalificirani 170, kvalificirani 140 in pol- oziroma nekvalificirani pa 104 stare dnarje na uro.

»Sicer pa gremo vsi že v petek popoldne vsak na svoj dom«, je pripovedoval Jože Herman. »Jaz stanujem v Vidmu ob Ščavnici, torej prav blizu, drugi pa v Prekmurju in bližnjih krajih.«

Tako se lahko vsak doma v soboto in nedeljo temeljito naje in s tem nekoliko nadoknadi tisto, za kar je morda prikrajšan pri hrani od ponedeljka do četrčka. Sicer pa so že dopoldanske malice prav izdatne, vsak si pa tudi kaj prinese za pod zob od doma, tako da menda nihče ni lačen.

Sklepi novinarjev

SKUPŠČINE ZDRUŽENJA NOVINARJEV IN ORGANIZATORJEV INFORMIRANJA V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Vse večje število delovnih kolektivov in organov upravljanja spoznava, da je nujno zagotoviti najbolj objektivno obveščanje članov o delu organov upravljanja, družbeno-političnih organizacij, o vseh dogajanjih s področja življenja in dela v delovni organizaciji. Da bi dejavnost vseh činiteljev bila čimbolj povezana, usmerjena in organizirana, sprejema ustanovna skupščina združenja novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah, naslednje sklepe:

Glasila delovnih organizacij in druge oblike komuniciranja v delovnih organizacijah se morajo zavestno razvijati v smeri, da bodo neposredni proizvajalci vedno manj objekt informiranja in vedno bolj njegov aktivni subjekt.

Komuniciranje v delovnih organizacijah naj bo grajeno na osnovi samoupravnega dialoga med enakopravnimi subjekti, v katerem naj bo informiranje le del procesa družbenega komuniciranja; kajti, če hočejo biti delavci dejanski samoupravljalci, morajo biti informirani o vsem. Zato ni odveč, da tudi v statute delovnih organizacij vnesemo konkretna določila o tem: kdo, koga in kdaj mora obveščati.

Urejanje družbenega komuniciranja in sredstev informiranja v delovnih organizacijah naj bo grajeno na samoupravnem sistemu, ker le tako se je mogoče izogniti individualnemu »krojenju« in prilagajanju informacij posameznim težnjam.

Združenje si bo, prek svojih organov, družbeno-političnih organizacij in samoupravnih teles trajno prizadevalo, da komuniciranje v delovnih organizacijah preraste v resnično samoupravljalško komuniciranje, zgrajeno na družbenem javnem mnenju.

Združenje in odbor za informiranje in tisk v delovnih skupnostih se bosta prek sindikatov in drugih družbeno-političnih organizacij zavzemala, za samoupravno komuniciranje (ne samo informiranje) ter, da v statutih delovnih organizacij dobi komuniciranje svoje mesto in vloga, ki ga terja nadaljnji kakovostni razvoj samoupravljanja.

Odbor za informiranje in tisk v delovnih skupnostih pri republiškem svetu Zveze sindikatov za Slovenijo bo deloval na področju informiranja zaposlenih v delovnih skupnostih in skrbel, obravnaval ter predlagal izboljšave glede položaja in vsebine sredstev informiranja. Hkrati bo seznanjal urednike glasil s političnimi dogajanjimi v sindikatu, Zvezi komunistov, Socialistični zvezi, Zvezi mladine ter z drugimi pomembnejšimi prizadevanji naše družbe.

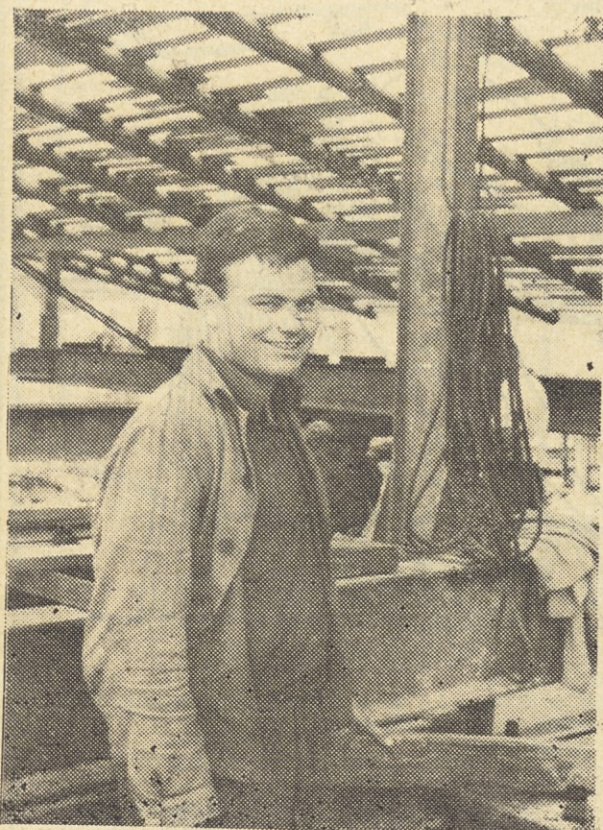
Združenje si bo s pomočjo Društva novinarjev Slovenije in prek ustreznih izobraževalnih institucij prizadevalo za stalno strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje kadrov, ki v delovnih organizacijah skrbijo in odgovarjajo za samoupravno komuniciranje, da bo le-to čimbolj izkoriščeno in resnično služilo nadaljnjemu kakovostnemu razvoju glasil delovnih organizacij.

Sindikati in Zveza komunistov v delovnih organizacijah morata zastaviti vse svoje sile, da bi bili vloga tiska v delovnih organizacijah in informiranost vsakodnevna potreba in nujnost vseh zaposlenih.

Člani združenja se bodo zavestno zavzemali, da bodo prek sredstev obveščanja v delovnih organizacijah resnično objektivno obveščali javnost. Pri tem delu naj jih vodi in usmerja kodeks jugoslovanskega novinarstva ter zakon o tisku.

Člani združenja prevzamejo vse moralno-politične obveznosti, ki jih nalaga kodeks jugoslovanskega novinarstva. Pri svojem delu se bodo člani združenja trajno zavzemali za uresničevanje načela javnosti, ki jih proklamira naša ustava.

Z vso doslednostjo si je treba prizadevati za preprost in razumljiv način pisanja ter za čistost slovenskega jezika. Na to naj zlasti pazijo odgovorni uredniki glasil v delovnih organizacijah. Odločno je treba odklanjati tujke ali popačenke.

Levo: strojnik Ludvik Šiftar, desno pa je tesar Jože Herman.

Gruzija je dežela sonca, morja in planin. Ni slučajno, da so Gruzinci od vseh številnih narodov Sovjetske zveze najbolj blizu našim narodom — po gostoljubnosti, borbenosti in svobodoljubnosti. Na sliki vidimo gorsko cesto čez Kavkaz — prelaz Darijal.

PO DOLGEM IN POČEZ PO SOVJETSKI ZVEZI

Na povabilo sovjetskih sindikatov gradbincev oziroma »profsojuz«, kot se imenuje sovjetski sindikat, je odšla v sovjetsko zvezo 10. aprila tričlanska delegacija jugoslovanskega sindikata gradbenih delavcev.

Obiskali smo Moskvo in občutili njen delovni ritem. Videli smo njen kulturni, zgodovinski in slavnostni obraz. Nato smo spoznali del vzhodne Sibirije — mesto J. Vernovega carskega sla — Irkutsk s pravljicnim Bajkalskim jezerom. Spoznali smo pionirje v Bratsku — v kraju z največjo hidrocentralo na svetu. Nato pa smo poleteli še v starodavno Gruzijo, v glavno mesto Tbilisi in v obojstransko mesto Stalina, v Gori. Celotna pot je bila dolga nekaj čez 22.000 kilometrov.

V nekaj nadaljevanjih bomo poskusili prikazati sedanjo Sovjetsko zvezo, kot jo je videl in dojel član delegacije, naš delavec Stane Uhan.

V Sovjetski zvezi (SZ) imajo 27 strokovnih sindikatov (pri nas šest). V njihovih sindikatih gradbincev, ki je tretji po številu članov, je vključeno šest in pol milijona članov. To je dvakrat toliko, kolikor imamo mi v Jugoslaviji vseh članov sindikata. Njihov sindikat se ukvarja na eni strani s klasičnimi nalogami sindikata, kot so plače, izobraževanje, HTV, na drugi strani pa je zelo aktiven na področju družbenega standarda. Sem sodijo oddih, socialno varstvo in zdravstvo, kultura, šport.

Posebno skrb posvečajo tudi tako imenovanemu komunističnemu tekmovanju. Poleg materialne stimulacije, ki se vse bolj uveljavlja, se doka vneto ukvarjajo tudi z moralnimi oblikami spodbude.

Skoraj v vsaki tovarni, na vsakem gradbišču so ob vходу veliki panoji. Na njih lahko prečitamo delovne rezultate posameznih brigad in celotnega podjetja. Poleg teh prikazov so velike slike najboljših delavcev. Vse skupaj je opremljeno z velikimi paroami in zasavami. Taki prikazi učinkujejo zelo svečano.

Posamezniki, brigade, obrati, gradbišča, pa tudi podjetja se v takem tekmovanju borijo za posebne naslove udarnikov in junakov komunističnega dela. Kadar ima podjetje več kot 70% takih udarnikov — kar se zelo težko doseže — podeli ustrezni partijski forum takemu podjetju naslov udarnika komunističnega dela. Poleg primerne publicitete dobi podjetje za tak naslov tudi denarno nagrado.

Mi smo se živo zanimali za uspešnost take oblike stimulacije pri delu, saj je že precej odmaknjen čas, ko smo tudi pri nas tekmovali in se potegovali za naslove udarnikov.

Rekli so nam, da imajo uspehe s tem načinom delovne spodbude. Omenili so nam tudi poseben moralni kodeks komunističnega tekmovanja. Ta ne obsega le delovnega področja, marveč posega globlje v lik delavca v komunistični družbi. Vsak delavec je dolžan širiti svoje znanje, tako splošno kot strokovno. Mlad človek, ki ne konča 8 razredov in ne kaže zanimanja, da bi to napravil kasneje kot delavec, se obravnava tudi z moralnega stališča. Pri tem ima sindikat nemajhno vlogo.

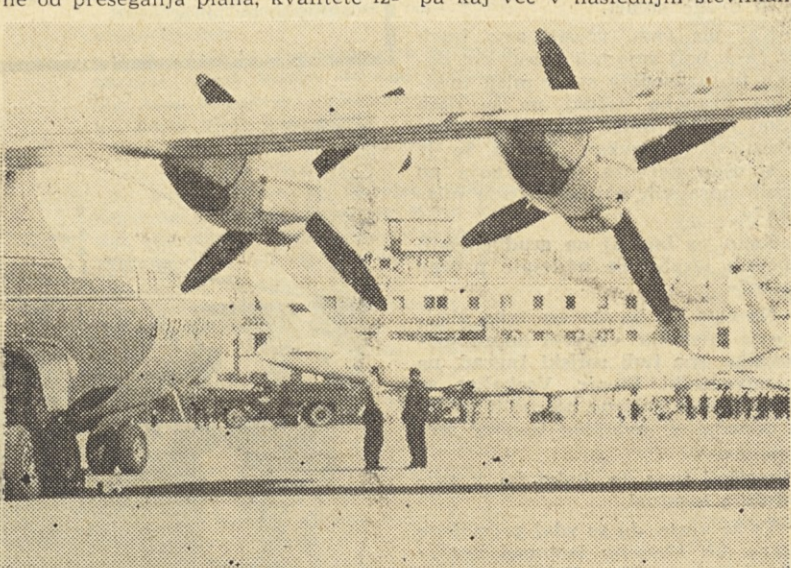
Mi seveda nismo gledali na komunistično tekmovanje z istimi očmi kot oni. No, v eni stvari pa smo si bili edini. Pri nas z veliko vnamo iščemo spodbudne oblike nagrajevanja, hkrati pa zanemarjamo, če ne celo pozabljamo na mnogovrstne oblike moralnega priznanja. Ustno ali pismeno priznanje pred brigado ali kolektivom je človeku večkrat pomembnejše kot dinar, ki skopni; medtem ko priznanje ostane kot o-kras človeku, njegovemu delu.

V SZ imajo tudi gospodarsko reformo. Najbolj pomembna novost je v tem, da so dali podjetjem več samostojnosti, to je pravice pri razpolaganju z delom dohodka. Predvsem gre za fond za materialno stimulacijo.

Doseči morajo planirano količino proizvodnje in odvesti družbene dajatve. Del za plače se določa po osnovah, ki so enotne za celo SZ. Osnove se razlikujejo po panogah in pokrajinah. Gradbeništvo ima približno 8% višje osnove kot industrija (pri nas je obratno). Sibirija ima 20–60 procentov višje osnove, odvisno od kraja. Na primer v Irkutsku so osnove višje za 20%, v Bratsku za 40 procentov. Terenskih dodatkov in dodatkov za ločeno življenje ne poznajo.

Za vso SZ je določena minimalna plača 60 rubljev. Poprečna plača v gradbeništvu znaša nekaj manj kot 120 rubljev — v Moskvi nekaj čez 100 rubljev, v Sibiriji nad 140 rubljev.

Ko podjetje pokrije stroške, družbene dajatve in plače vključno z akordnimi presežki, lahko preostali del delijo. Za strokovni kader in za plačane politične funkcionarje, to je za predsednika sindikalne podružnice, partijske organizacije in komсомола, se delijo premije. Te so odvisne od presegevanja plana, kvalitete izdelkov, prihranka materiala, od rentabilnosti poslovanja in še od drugih kazalcev. Premija ne more znašati več kot 25% osnovne plače.

Na letališču Irkutsk — s katerega je posnetek — je vedno nekaj deset letal, ki so ravnokar pristala ali pa se pripravljajo na vzlet. Zračni promet je zelo gost. Potovanje z letali v Sibiriji ni posebnost, Z letali potujejo delavci, otroci, inženirji, stare mame, vojaki — skratka vsi, saj je tako potovanje najhitrejše, najcenejše, nemalokrat pa edino mogoče. V 600 km oddaljeni Bratsk smo leteli ene ure, medtem ko vozi električni (!) vlak po nekaj daljši poti 24 ur.

Gradbena operativna je v SZ med zadnjimi panogami gospodarstva, ki se bo vključila v reformo. Ko smo se zanimali za vzroke, so nam našli težave, s katerimi se morajo ubadati gradbinci. Te težave so znane tudi nam, pa še v večji meri.

Gre za nestalnost gradbišč, za precejšnjo fluktuacijo delavcev iz gradbeništva v industrijo (kljub višjim plačam), za manj dodelane plane kot v industriji in za podobne težave naše »obrtni«.

V SZ so gradbinci zelo cenjeni. V osvajanju Sibirije npr. so gradbinci tisti pionirji, ki napravijo iz divjine civiliziran svet. Spet so gradbinci tisti, ki dajo prve in najbolj verne kadre tistim tovarnam, ki so jih malo prej zgradili. In spet so gradbinci tisti, ki delajo v najtežjih okoliščinah.

Orjejo ledino, ko še niso zgrajena naselja in mesta ob novih tovarnah, ko še ni prometnih zvez, ko še ni kulturnih ustanov in vsega tistega, kar spada v vsakdanje življenje poprečnega državljanca.

Vse to sovjetski ljudje vedo, zato primerno visoko cenijo gradbince oziroma »strojitelje«, kot jih imenujejo v SZ. Cenijo jih tako, kot cenijo v vojski borce, ki so stalno v prvi črti fronte.

To smo po vsej naši poti tudi občutili. Ko so nas predstavljali domačinom, rekoč: To so, »strojitelji« iz Jugoslavije, smo jim bili vedno dragi gostje. Prvič zato, ker smo bili »strojitelji«, drugič pa zato, ker smo bili iz Jugoslavije, iz dežele, ki jo v SZ poznajo kot demokratično deželo in domovino priznanih ter upornih bojevnikov.

O vtisih iz posameznih krajev SZ pa kaj več v naslednjih številkih.

OBISK V LIBIJI

Član našega kolektiva in stalni sodelavec našega lista tov. Milan Arnež, dipl. inž. arh., je pred dobrim letom dni odšel kot ekspert UNESCO v Libijo. Ob prvomajskih praznikih smo ga obiskali in zvedeli marsikaj zanimivega o njegovem sedanjem delu, življenju in okolju, v katerem sedaj deluje.

Libija, ta mlada severnoafriška država, je kot prejšnja kolonija poddedovala vse »specifičnosti« kolonialnih razmer, katere posledice se danes močno občuti. Celotna družba ima še vedno plemenski karakter, posamezne kabile vodijo svojo politiko in jo predvsem močnejše formirajo v končno državno politiko. Domače arabsko prebivalstvo je večinoma nešolano in žal še tehnično nesposobno obvladati močan družbeni razvoj, katerega omogoča tej državi vse večje izkoriščanje njenega prirodnega bogastva — nafta. Cela država daje vtis velikega gradbišča, kajti ni ga naselja, kjer ne bi gradili, niti ulice v mestih, kjer ni več gradenj hkrati. Razumljivo je torej, da imajo gradbeniki in arhitekti obilo posla.

Kolega Arnež je bil razporejen v Benghazi, kjer dela v občinskem urbanistično-projektivnem biroju. Njegove naloge so urbanistično urejanje, zazidalni in ureditveni načrti ter priprava ustrezne urbanistične dokumentacije za bodoče gradnje. Ob sprehodu skozi mesto nam je pokazal tudi že izvedbe trgov in parkov, pravkar pa urejajo tudi glavno obalo po njegovih projektih. Na njegovi delovni mizi v biroju pa so nadaljnje ureditve hitro rastočega Benghazija. Probleme hitro in stihijsko rastočega mesta želi občina čimprej razčistiti in urediti ter je zato tudi osnovala svoj urbanistično-projektantski biro, v katerem poleg našega kolega delajo še trije drugi jugoslovanski arhitekti-urbanisti.

Seveda je v Benghaziju in drugih krajih Cyrenaike kot Beida, Barce najti vse mogoče slovenske strokovnjake od nadzornih organov investitorja — gradbenikov in arhitektov do geometrov, kmetijev, strojninarjev in električarjev. V Agedabri pa je večje gradbišče Slovenija cest, kjer gradijo večji odsek severnoafriške ceste in novo bolnišnico. Tako ni redka slovenska govornica na ulicah Benghazija.

Ob slovesu smo našemu kolegi Milanu zaželeli še mnogo uspehov pri njegovem sedanjem delu in si seveda zaželeli čimprejšnje svidenje ob njegovem povratku v naš kolektiv.

M. S.

Opomba: Tem željam se pridružuje tudi uredniški odbor.

Benghazi.

Teško bolan čakam in čakam, rešitve pa ni

Kaj pravi Ivan Mesič, kvalificirani miner z Raven na Koroškem

Malo pred drugo svetovno vojno je v Liki, kjer sem rojen, zmanjkalo dela, zato sem si moral iskati kruh kjerkoli. Navezal sem stike s tujino in odšel delat l. 1939 v južno Francijo. Zaradi velikih priprav na vojno se je v Nemčiji bolje zasluzilo, zato sem kmalu odšel na delo tja. Delal sem v Mülhansnu, Bitereru, kasneje pa v Münchenu, kjer sem ostal do leta 1950. Naveličal sem se samovanja, zato sem se vrnil v domovino. Nekaj časa sem delal na svoji zemlji, dokler ni zmanjkalo prihrankov, kajti ta me ni mogla preživljati. Dela je bilo posod dovolj, zato sem se odločil, da se zaposlim. Zvedel sem, da je »Gradis« solidno podjetje in da se pri njem dobro zasluzi. Zato sem se leta 1959 zaposlil na avto cesti Ljubljana—Zagreb pri Veliki Loki. Ko so potrebovali minerje pri gradnji ceste v Podvelki, sem bil premeščen tja, zatem pa na gradbišče v Kranj. Ko se je to gradbišče razpuščilo, sem prišel s skupino delavcev na Ravne, kjer sem se sedaj.

Minerska dela so izpostavljeni veliki množini prahu, zato ni čudno, da sem dobil silikozo. Posledica tega pa je bila, da sta se mi razvila tumorja na pljučih. Po slan sem bil na Golnik, kjer sem prestal hud operacijo. Dolgo sem se boril za žoljenje, vendar sem le okreval toliko, da sem sposoben za lažja fizična dela. Bolezen me večkrat hudo muči, zato bi rad čimprej v pokoj. Moje prošnje za priznanje delovne dobe za čas, ko sem delal v inozemstvu pa se prekladajo od Karlovca do Maribora. Da sem bil resnično zaposlen, sem predložil ose dokaze, zato zelo zamerim občinskim službam v Karlovcu, da so moje delovno dobo preverjal kar 4 leta, preden so akt odstopili Mariboru. Na pisnene urgence sploh niso odgovarjali, zato sem moral večkrat osebno posredovati, da se je zadeva le počasi premaknila z mrtve točke. Če bi mi vsaj sporočili

ozrok zastoja, bi imel vsaj občutek, da se zanimajo zame. Moram povedati, da so mi pri PE na Ravnah vsestransko pomagali in tudi službeno urgrali, pa kljub temu niso odgovarjali. Sedaj je končno moja manjkajoča delovna doba priznana in je bila vsa dokumentacija poslana komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje v Maribor v dokončno rešitev. Graje vredno je, da moram svoje pravice iskati tako dolgo. Če bi bil zdrav, bi to ne bilo tako hudo. Jaz pa s pljuči životanim in le velika volja me še drži pokonci. Zato si zelo želim, da bi bil proces okoli moje delovne dobe dokončno rešen.

Če bi si delovno dobo uredil že pred leti, bi imel veliko manjše težave. Zato svetujem vsem, da posebno pazijo na opis svoje delovne dobe v delovno knjižico, da na stara leta, ko bodo želeli v pokoj, ne bodo imeli podobnih težav kot jaz.

Lepo pozdravljam vse bralce Gradisovega vestnika.

Naše večno mlade športnice.

Gradis - 2. mesto v SFRJ

Naše kegljačice so na ekipnem prvenstvu le za malenkost zaostale za najboljšo ekipo v Jugoslaviji

Letošnje državno ekipno prvenstvo v kegljanju, ki je bilo v Ljubljani, je prineslo naši ženski ekipi presenetljiv uspeh: med 14 vrstami se je »Gradisova« ekipa uvrstila na zelo dobro drugo mesto, komaj 21 kegljev za zmagovalno vrsto iz Zrenjanina. Ta pomemben športni dogodek nas je skorajda prisilil, da smo intervjuvali tri naše tekmovalke, ki že dolga leta zastopajo našo ekipo na kegljaških stezah po Sloveniji in Jugoslaviji.

Ceprav se na ekipnem prvenstvu uradno ne računajo uspehi posameznih tekmovalcev in tekmovalk, je vsekakor rezultat tovarišice Dore zelo dober in pomeni tudi precejšnje presenečenje. Za našo tekmovalko so namreč ostale vse državne reprezentanke, ki so se morale tokrat zadovoljiti s tem, da so naši Dori »gledale v hrbet.«

Tako kot Ljuba Tometova je tudi tovarišica Dora poudarila, s kolikšnimi težavami se mora boriti kegljaški klub zdaj, ko nima več lastnega kegljišča. »Skoraj vsi tekmovalci, ki so prišli v Ljubljano iz vseh krajev države,« je pripovedovala Dora, »niso mogli razumeti, da smo ob tako lepo kegljišče. Po splošnem mnenju je bilo namreč naše kegljišče eno izmed najlepših in najboljših ne samo v Sloveniji, marveč v celi državi.«

● Kje je mladina — sama ne vem?

Francko Erjavčevu vsaj med kegljači menda ni treba posebej predstavljati, saj si je — kot sama pravi v »davnih časih« — priborila naslov svetovne prvakinja. Seveda je tudi letos, kot že vsa leta doslej, nastopila v naši ekipi in pripomogla k lepemu uspehu — drugemu mestu v državi.

»Zakaj ni v naših kegljaških vrstah več mladine?« je tovarišica Francka ponovila prvo vprašanje. »Veste, to se tudi sama vprašujem in ne vem, kje so vzroki. V našem kolektivu je precej mladine in tudi tistih, ki so se komaj izvil iz vrst mladinske organizacije. Ampak svežih, mladih sil je kljub temu — bore malo.«

Potem sva prešla na tekme, treninge in druge stvari.

»Kaj jaz vem, včasih smo imeli več časa, bolj smo bili prosti kot danes,« je razpredala svoje misli tovarišica Francka. »Zdaj pa se nam vedno nekam mudi, vsak ima polno obveznosti, opravkov. Morda se je te splošne neroveze in dirkanja po raznih opravkih največ nalezla mladina?«

»Kako pa bo kaj na gradbeniških športnih igrah? Se nadejate prvega mesta?«

»Ne vem, če bo šlo vse tako gladko,« je odvrnila. »Precej dobre tekmovalke ima tudi celjski Ingrad, pa še novomeški Pionir. Vsekakor se bomo morale pošteno potruditi, ne bo pa odveč tudi nekoliko športne sreče.«

Vprašali smo še, kako bo v prihodnje s treningi.

»To že veste, da so zdaj precejšnje težave, ko nimamo lastnega kegljišča,« je odgovorila. »Veliko nas stane najemnine, sploh pa tudi v Ljubljani ni toliko kegljišč na voljo, da bi lahko trenirale vsaj trikrat tedensko. Uporabimo vsak prost termin, da najemamo tuj kegljišče, seveda pa to komaj zadošča za en, največ dva treninga v tednu.«

bo. Marsikdo misli, da nekaj zna, pa šele po dolgih letih treninga in nastopov spozna, da pravzaprav zna — bore malo,« je razmišljala naša dolgoletna tekmovalka. »Morda med mladino tudi sploh ni ambicij in vztrajnosti za ta šport, morda se jim zdi kegljanje dolgočasno. Ali pa se mogoče mlajši pripadniki teže vzivijo v okolje, v katerem pač prevladujejo odrasli, že starejši športniki. Vsekakor drži, da imamo v Gradisu še kar precej mladine in mlajših ljudi, v kegljaških vrstah pa jih skoraj ne vidimo.«

● Računale smo le na 5. mesto

Dora Klemenčičeva se je v naši vrsti na letošnjem državnem ekipnem kegljaškem prvenstvu odrezala najbolje: zaostala je samo 4 keglje za najboljšo tekmovalko. Vsekakor je rezultat 815 kegljev, ki ga je dosegla tovarišica Dora na ekipnem prvenstvu kot posameznica, že zelo solidna znamka, vredna polnega priznanja.

»Na letošnjem republiškem prvenstvu nismo kaj dosti dosegle, saj smo osvojile komaj 6. mesto,« je pripovedovala Dora Klemenčičeva. »Potem pa je tako naneslo, da se je ena izmed ekip, ki bi morala nastopiti na letošnjem državnem prvenstvu v Ljubljani, odpovedala nastopu. In tako je ostalo eno mesto pravzaprav prosto, nezasedeno. Tako smo se po zaslugi našega tehničnega referenta Pavla Satlerja tako rekoč skozi šivankino uho — uvrstile med 14 najboljših ekip, ki so se borile na državnem prvenstvu.«

»Torej sploh niste računali na takšen uspeh?«

»Seveda ne, saj smo se zavedale, da so naše priprave dokaj pomanjkljive in da so mnoga druga moštva trenirala precej več kot naša ekipa. Po pravici povedano, na tihem smo upale, da se bomo morda uvrstile na peto mesto,« je pripovedovala tovarišica Dora. Se zlasti smo se bale ravnenskega Fužinarja, ki je bil na republiškem prvenstvu najboljši. Nevaren nasprotnik je bila tudi ljubljana, seveda pa še ekipa Zrenjanina, ki ima v svoji sredini dve državni reprezentantki.«

Na simpoziju o strokovnih in vodstvenih delavcih v gospodarstvu smo slišali vrsto referatov in predlogov o izboljšanju samoupravnega sistema, poslovanja in vodenja podjetja. Tokrat objavljamo nekatere misli iz razprave tovariša Pavla Kogejca.

Bistvo demokratskega vodenja je, da se vodja, šef ali direktor te ali one službe pred vsako pomembnejšo odločitvijo pogovori s podrejenimi, ki jih v sistemu samoupravljanja imenuje za svoje sodelavce. Preprosto bi lahko rekli, da so v tem sistemu odnosi med vodstvom in sodelavci obojestranski. Vendar pa demokratsko vodenje še zdaleč ni tako enostavno, kot se zdi marsikom na prvi pogled. Proces vodenja je sestavljen iz vrste zelo zahtevnih faz. Naj jih na kratko opišemo.

1. Sodelavec je tisti, s katerim lahko sodelujemo. Sodelujemo pa lahko z osebami, ki zadevo, ki jo obravnavamo, poznajo, vprašanje razumejo v vseh sestavinah ali v velikem delu njegovih sestavin. Zato je prva naloga, da vodja podrobno seznanja sodelavce (kolegij, upravni odbor, delavski svet itd.) s predmetom obravnave. Tu ne gre samo za grobo informiranje, ki je lahko zelo enostransko. Problem moramo osvetliti z vseh strani. Pri zahtevnejših vprašanjih vodja sam ne bo kos temu, da bi z vseh strani obdelal problem. Za osvetlitev problema bo moral pritegniti na pomoč posamezne strokovnjake.

2. Druga naloga vodje je, da aktivno zbere mnenja in predloge svojih sodelavcev. Praviloma se ta faza pri »oblikovanju odločitve« odvija na sestankih oziroma sejah. Osnovno pravilo te faze je, da nastopajo z vseh strani vred vsi sodelavci enakopravno s svojimi predlogi.

3. Končna odločitev ni seštevek mnenj in predlogov. Vodja torej ni enostaven zbiratelj mnenj niti ne selektor po svojem okusu. Odločitev, sklep oziroma postavljeni cilj mora biti plod pretehtanih predlogov in argumentov, sestavljenih v optimalni akcijski model. Odločitev mora z vso odgovornostjo »sestaviti« in formulirati vodja. Čeprav je ta odločitev plod skupnih prizadevanj, česar se morajo vsi sodelavci in vodja tudi zavedati, ji daje vendar vodja, šef ali direktor končno kvaliteto.

Značilno za demokratski sistem vodenja (pri katerem je samoupravljanje najvišja oblika) je, da so vse enote oziroma celotni kolektiv povezani v celoto. Če je tako, potem ne more biti pregrad med vodilnimi kadri in sodelavci. Cilji podjetja so torej skupni in si vsi člani kolektiva enotno prizadevajo za doseg te cilje. Energije podjetja se v takem sistemu upravljanja in medsebojnega sodelovanja ne trošijo v neprestanih konfliktih, temveč je vse usmerjeno k pozitivnemu prizadevanju v borbi za skupne cilje.

Položaj vodje v resničnem demokratskem sistemu je zelo zahteven. Njegove sposobnosti, znanja in osebnostne lastnosti so neprestano na preizkušnji. Od njega zahtevamo jasna, razumljiva tolmačenja problemov, ki jih rešujemo, ne pa fraz, jecljanja in demagoškega opletanja. Hitro spoznamo, ali je sposoben kreativno sprejemati in še prej razumeti naše predloge in razlage, pa naj bodo na visokem strokovnem nivoju in izražane v strokovnem jeziku ali pa nedorečene in izražane v jeziku preprostega delavca. Prav tako kmalu ugotovimo, ali je to oseba, ki je sposobna res-

Sposobnosti, znanje in osebne lastnosti vodje so neprestano na preizkušnji

ničnega sodelovanja ali ne. Iz nalog, ki so postavljene vodji v demokratskem sistemu, izhaja tudi zahtevani profil vodilne osebe.

Kakšen naj bo torej dober vodja?

1. Vodja, predvsem na ključnem mestu, mora biti intelektualno nadpovprečno sposoben. S to sposobnostjo se mora vezati tudi visoka stopnja kreativnosti. Poleg splošnih intelektualnih sposobnosti mora imeti tudi sposobnost jasnega izražanja tako v govorjeni kot v pisani besedi.

2. Vodja mora imeti visok nivo splošne in strokovne izobrazbe. (Strokovna izobrazba mu je še posebno potrebna zato, da se ne oklepa vodilnega položaja, ker bi mu izguba tega položaja pomenila padec na nižje delovno mesto.) Ne glede na poklic oziroma stroko si mora vodja pridobiti široka ekonomska in organizacijska znanja. Prav tako mora biti dobro seznanjen s funkcijami in metodami dela v vseh sektorjih, ki jih vodi. Poleg vsega tega pa mora osvojiti tudi metode vodenja in dela z ljudmi.

3. Med osebnostnimi lastnostmi so za vodja najpomembnejše komunikativnost, sociabilnost, emocionalna stabilnost, vztrajnost in družbena angažiranost, s katero mora biti povezana tudi poteka revolucionarnosti (progresivnosti, nekonformnosti).

Bolj kot v kateremkoli drugem družbenem sistemu bi morali izbirati, šolati in vzgajati kadre po tem profilu pri nas, če hočemo resnično razviti najvišjo stopnjo demokratskih odnosov — to je samoupravljanje.

Med odmorom.

Varstvo pri delu in uporaba izrazov v predpisih

Delovna organizacija je dolžna organizirati varno in zdravo delo v takem obsegu, da bodo njeni ljudje na delu varovani pred možnostjo poškodb in zdravstvenih okvar ter da se bodo ob varnih delovnih pogojih počutili čim udobneje na svojih delovnih mestih in pri delu.

Varne delovne pogoje mora delovna organizacija ustvarjati s sodobnimi tehničnimi, zdravstvenimi, socialnimi in drugimi ukrepi sama in s pomočjo ustreznih institucij in družbeno-političnih skupnosti.

Pomembno je zlasti dejstvo, da novi zakon izrecno poudarja, da je organizacija glavni nosilec nalog in zadev, s katerimi se izvaja in pospešuje varstvo pri delu. Uresničuje pravico samoupravljanja pa imajo ljudje na delu v organizaciji ne samo pravico, temveč tudi dolžnost organizirati varstvo pri delu in skrbeti za napredek vseh članov delovne skupnosti.

Varstvo pri delu je sestavni in neločljivi del samega delovnega procesa ter s tem element dobre organizacije dela, ki neposredno vpliva na učinkovitost proizvodnje in na produktivnost dela. Zato zakon izrecno poudarja, da se varstvo pri delu uresničuje in pospešuje vzporedno z organiziranjem in pospeševanjem produkcijskega, tehnološkega in proizvodnega procesa. To napotilo mora postati hkrati tudi vodilo tehničnemu kadru delovnih organizacij pri organiziranju in vodenju proizvodnje in vsakega dela.

Delovna organizacija, njeni organi upravljanja in zlasti njeno vodstvo mora za dosledno izvajanje varstva pri delu po specifičnih potrebah njene organizacije zlasti:

- podrobno proučiti zahteve temeljnega zakona o varstvu pri delu;
- podrobno proučiti zahteve republiškega zakona o varstvu pri delu;
- podrobno proučiti vse predpise o varstvu pri delu, ki jih mora upoštevati;
- izdelati ustreznih pravilnik o varstvu pri delu;
- organizirati in izvajati stalno in sistematično vzgojo vseh kadrov o varstvu pri delu s preverjanjem znanja;
- izdelati sanacijski program ukrepov za varstvo pri delu;
- organizirati strokovno in učinkovito službo za varstvo pri delu.

To so nekatere temeljne naloge, ki jih mora organizacija uresničiti in stalno izvajati, če hoče zadostiti zahtevam današnjega varstva pri delu, hkrati pa so tudi osnove za vse podrobne naloge varstva pri delu za vse delovne organizacije.

Zaradi lažjega razumevanja zahtev varstva pri delu in zaradi pomanjkanja enotne terminologije, se lahko poslužimo opisov uporabnosti nekaterih besed in izrazov:

— HTV — higiensko in tehnično varstvo — ta pojem opušča sedanjí novi zakon in uvaža »varstvo pri delu«. Samo higiensko in tehnično varstvo je bilo utemeljeno takoj po osvoboditvi, ko je bila potrebno obnoviti porušeno domovino in ni bilo mogoče nuditi delavcem ustreznega varstva pri delu kot danes;

— »Varstvo pri delu« označuje celokupnost tehničnih, zdravstvenih, socialnih in drugih ukrepov in sredstev, s katerimi se ustvarjajo varni delovni pogoji in odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar ljudi pri delu;

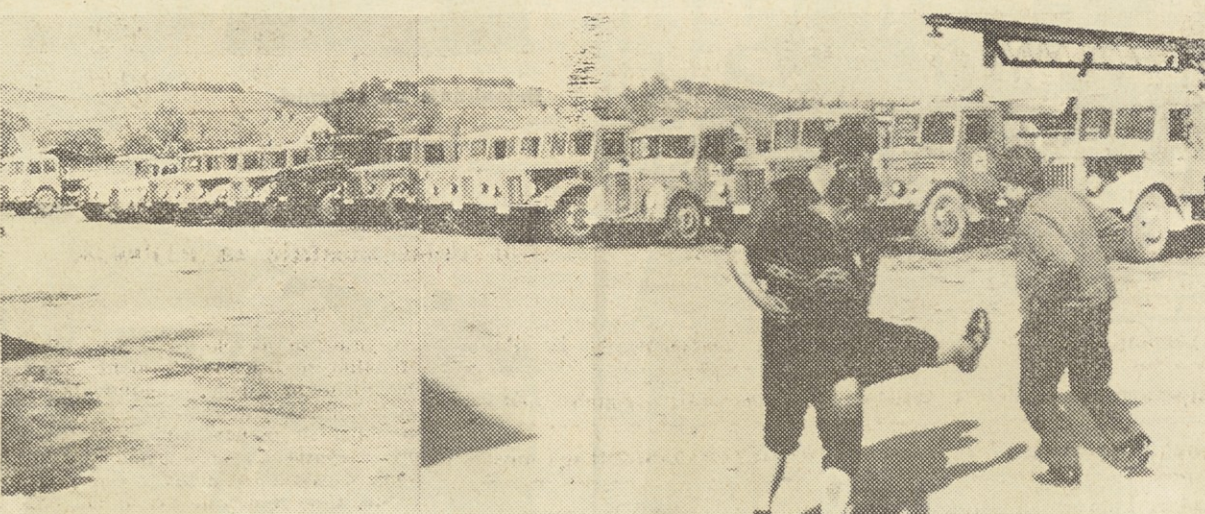
— »Varni delovni pogoji« se ustvarjajo s sodobnimi tehničnimi, zdravstvenimi in drugimi ukrepi, s katerimi se preprečujejo in odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar pri delu;

— »Oseba na delu« ali »ljudje na delu« je izraz, ki bolj široko zajema vse osebe na delu v delovni organizaciji ne glede na to, kakšen je njihov status, pa jim mora biti zagotovljeno varstvo pri delu. Tako uživajo varstvo pri delu tudi študenti, osebe na prostovoljnih akcijah, zaporniki na delu in podobni, ki niso delavci v smislu zakona o delovnih razmerjih;

B. Bambič

ZIVALSKA MESNICA VRSTA ČEVLEJ	MOŠKO IME	MEJAŠ	IVAN TRAFELA ČLAN DSP	Z MNOGIMI	PREDLOG	STIL IZ XIX STOLETJA	LJUBLJ. GRADBENO PODJETJE	ZVAMENITO GORA V ŠVICI	GRADBENI MATERIAL
							AVANJE (SRBOHRV) V REDU		METER DEL STOPALA
NAMEN- RAVANI UDARI					NAJVEČI ITALIJAN KONCERN HODITI				
			RAŠUTO OSEBNI ZAJEK					SRBSKO PL. IME DELOVNI NALOG	
LIBIJSKI KRALJ RODITI						KAPITU- LACIJA ŠUMVEEC			TRČENJE
DELAVEC Z ENOTE JESENICE									IME FILMSKE IGRALKE (RINA)

Po statističnih podatkih je v Sloveniji 4442 tovornih avtomobilov v zasebni lasti. Od tega je 1658 tovornjakov v lasti delavcev, obrtniki imajo 1835 kamionov, kmetje 437. 160 kamionov posedujejo uslužbenci v gospodarstvu, gospodinjje imajo 93 tovornjakov, inženirji in tehniki prav tako 93, uslužbenci javne uprave 33, študentje 23, zdravstveni delavci 7, prosvetni delavci 6 in celo neki duhovnik ima svoj tovornjak. Drugih 97 tovornjakov pa je v lasti raznih drugih poklicev. Tudi naše podjetje ima 71 kamionov, samo da ti niso polno izkoriščeni. Na sliki naši šoferji: Hrzenjak, Zevnik in Zakojšek med odmorom.

Sklepi organov samoupravljanja

SKLEPI:

XVIII. zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo dne 14. maja 1968 v Ljubljani.

1. V verifikacijsko komisijo se izvolijo naslednji tovariši: tov. Alojz Gregorič, Ivan Keršič in Leopold Ilovar;

2. Poročilo o izidu volitev v delavski svet podjetja GIP »Gradiš«, ki so bile dne 26. aprila 1968 se vzame na znanje.

3. Poročilo verifikacijske komisije se sprejme.

4. Za predsednika delavskega sveta se soglasno izvoli tov. Janeza Kuštrina, za njegovega namestnika pa tov. Otona Roškarja.

5. Poročilo predsednika upravnega odbora se vzame na znanje.

6. Delavski svet soglasno sprejme razrešnico upravnega odbora podjetja.

7. Po določenih temeljnih zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah je bil izvoljen naslednji upravni odbor podjetja:

člani: Leopold Ilovar, Lado Janžekovič, Janko Košir, Ivan Keršič, ing. Jurij Klobučar, Alojz Lovšin, Marjan Orlič, ing. Boris Pečenko, Alojz Remec, Ludvik Rizmal, Oto Roškar, Mitja Smole, ing. Saša Skulj, Ludvik Snajder, Vladimir Sanca in namestniki: Vinko Florjančič, Anton Gruđen, Vojteh Pečlin, Ferdo Cvikl, Marko Primožič, Drago Bilas, Stanko Kostanjevec, Edo Pahor, ing. Ignac Brenčič, Rajko Purnat, Miro Zorž, Franc Lesar, Edo Stare, Vinko Novine, Vinko Cebašek.

8. Delavski svet podjetja imenuje naslednje komisije in odbore ter svete:

1. Komisija za perspektivni program in razvoj podjetja ter letni gospodarski načrt: ing. Branko Vasle, predsednik; člani Miro Zorž, ing. Alfred Peteln, Albin Bačar, Franc Vovk.

2. Kadrovska komisija: Miro Zorž, predsednik; člani: Vinko Cebašek, Lado Janžekovič, Rajko Zupančič, Anton Martinšek.

3. Komisija za notranjo delitev: Ludvik Rizmal, predsednik; člani: ing. Dragovan Sever, Martin Zajšek, Stane Uhan, Vlado Sanca.

4. Komisija za zdravstveno in tehnično varstvo: Ludvik Snajder, predsednik; člani: Gera Cipot, Janez Skofic, Alojz Turel, Marko Juvančič.

5. Komisija za prevzem, odprodajo in odpis osnovnih sredstev ter redstev skupne porabe: Ivan Božič, predsednik; člani: Vinko Gartner, Janez Zupan, Franc Merhar.

6. Komisija za racionalizacijo: ing. Alojz Stok, predsednik; člani: ing. Franc Marinčič, ing. Mitja Kilar, ing. Milan Pajk, ing. Jože Bertonec.

7. Komisija za investicije: Jože Zajc, predsednik; člani: Anton Martinšek, ing. Alfred Peteln, Iko Ravnikar, Oto Roškar, Božo Lukač, Vinko Brglez, Bertó Praprotnik.

8. Komisija za skupno potrošnje: Janko Košir, predsednik; člani: ing. Dragovan Sever, Ivo Leben, Bogomil Korbar, Milan Galič.

9. Komisija za prošnje in pritožbe: Anton Marc, Vlado Osolnik, Ljuba Tarman, Maks Petrovič, predsednik; člani: Milka Kloboves-Arlič.

10. Komisija za prevzem lastnih investicij: Božo Lukač, predsednik; člani: Jože Lipovec, Iko Ravnikar, Jenda Stoviček, ing. Mirko Breznik.

11. Komisija za sklepanje o vstopu na delo in prenehanju dela: ing. Ignac Brenčič, predsednik; člani: Mila Capuder, Mitja Smole.

Namestniki: Anica Lenšček, Ivan Božič, Vinko Gartner.

12. Komisija za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti: ing. Pavel Vodopivec, predsednik; člani: Peter Kunej, Nuša Piškur.

Namestniki: Milka Kloboves-Marc, Stane Uhan, ing. Janez Pogačnik.

13. Strokovni svet za razvojno tehnično dejavnost in projektiranje: ing. Borut Maister, predsednik; člani: ing. Jože Uršič, ing. Franc Marinčič, ing. Alfred Peteln, ing. Stefan Mesarič, ing. Boris Pečenko.

14. Upravni odbor počitniških domov: Leopold Ilovar, predsednik; člani: Lado Janžekovič, Rajko Zupančič, Ivanka Pogačnik, Anton Demšar.

15. Upravni odbor Centra za izobraževanje: Oto Roškar, predsednik; člani: Franc Vovk, Jože Repše, Alojz Cepuš, Anton Gruđen.

16. Uredniški odbor Gradišovega vestnika: Alojz Cepuš, odgovorni urednik; člani: ing. Jože Uršič, Rajko Zupančič, Anton Martinšek, ing. Boris Vede.

17. Arbitraža: Ivan Keršič — namestnik Vojteh Pečlin, Peter Kunej — namestnik Milka Kloboves Marc.

Za overovatelja zapisnika se izvolita ing. Ignac Brenčič in Janko Košir.

Za zapisničarja se izvoli Nuša Piškur.

9. Potrdi se predračun Centra za izobraževanje za leto 1968 v skupnem znesku N din 1,356.574,00.

V Predračunu se črta pod III/4 skupina tesarjev šola Doboj v znesku 29.340,00 N din in znesek prenese pod XII/4. Razne strokovne ekskurzije. Nadalje se črta pod IV/3. Tečaj za tesarje v predvidenem znesku 4.700,00 N din in se ta znesek nameni za nabavo kino-projektorja.

10. Delavski svet podjetja sprejme predračun finančnih sredstev varstva pri delu za leto 1968, kakor je bil predložen. Za delovne čevlje priporoča DS podjetja v smislu 27. člena pravilnika podjetja o osebnih zaščitnih sredstvih, da nosi vsaka enota 60 % nabavne cene čevljev, 40 % pa delavec sam.

11. Delavski svet vzame na znanje poročilo komisije za notranjo delitev o izvedbi popravljenega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

12. Delavski svet podjetja sprejme spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov od tč. 1 do 11 predloga o spremembi z dne 24. 4. 1968, kakor je bila v obravnavi in popravek v seznamu delovnih mest, kakor sledi:

črta se delovno mesto upravnika uprave stanovanjskih hiš in stanovanj »Gradis« pod zap. št. 66 in prenese pod zaporedno št. 9 »vodilni delavec« s fiksno startno točko 5,80 točk/h;

pod zap. št. 46 »višji planer – statistik« se v koloni 3 seznama delovnih mest spremeni označba za določitev startne osnove za delovno mesto tako, da se glasi: VS šef sektorja 1 3,00–3,60 + 1,60 = 4,60–5,20;

pod zap. št. 111 »sam. referent za HTV« se v koloni 3 označba za določitev startne osnove za delovno mesto spremeni tako, da se glasi: VIS sam. referent, izpit 2,50–3,00 + 0,60 + 0,55 = 3,65–4,15;

pod zap. št. 289 se v koloni 2 pravilno glasi besedilo: »priučen delavec vseh strok«;

zap. št. 292 »telefonist PK« se črta.

Popravki pod tč. 12 tega sklepa veljajo od 16. maja 1968 dalje.

13. Sprejme se Pravilnik o pripravnikih z naslednjimi dopolnitvami:

v 4. členu pod a) se pripiše »projektant – sodelavec« in pod d) »skladiščnik«;

8. člen se spremeni tako, da se glasi: »pripravniška doba traja 9 mesecev efektivnega dela pripravnika«;

črta se 9. člen in 17. člen predloga pravilnika;

v 13. členu 2. odst. se namesto »8 dni« vpiše »30 dni«;

v 14. členu predloga pravilnika se namesto »3 dni« vpiše »8 dni«;

v besedilu osnutka nal se namesto »šola II. stopnje« vpiše besedi »srednja šola« in namesto besed »za samostojno delo v stroki« vpiše »za uspešno opravljanje dela v stroki« oz. »na delovnem mestu«.

14. Delavski svet podjetja zavrne predlog pravilnika o strokovni izobrazbi delavcev, ki želajo tehnično dokumentacijo ali vodijo dela na investicijskih objektih, s tem da se uskladi 16. čl. z določili republiškega zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja graditve investicijskih objektov (Ur. list SRS št. 10, z dne 18. 3. 1968).

15. Zaradi predvidene spremembe pravilnika o nagrajevanju strokovnega kadra in organizatorjev proizvodnje po delu, se v smislu 10. člena omenjenega pravilnika zadrži ob mesečnih obračunih 30 %, dokler ne bo sprejet popravljen pravilnik.

16. Na podlagi 4. člena pravilnika o stanovanjski gradnji za člane delovne skupnosti Gradis, o financiranju, dodeljevanju stanovanj in dodeljevanju posojil za individu alno stanovanjsko gradnjo, sprejme delavski svet podjetja dolgoročni program stanovanjske graditve za člane delovne skupnosti GIP »GRADIS«, kakor sledi:

1. za dodelitev stanovanj in za odobritev posojil za individualno stanovanjsko gradnjo je po podatkih enot in po opravljenem točkovanju prosilcev za rešitev stanovanjskega problema potrebno 7.725.500,00 N din;

2. glede na razpoložljiva sredstva in predvidena sredstva za stanovanjsko gradnjo bo možno gornje potrebe financirati postopoma in sicer:

	N din
v letu 1968 v višini	2.678.827,73
v letu 1969 v višini	1.943.204,00
v letu 1970 v višini	1.943.204,00
v letu 1971 v višini	1.160.264,27

3. Na podlagi opravljenega točkovanja prosilcev za dodelitev stanovanj in prosilcev za posojila za individualno stanovanjsko gradnjo oz. nakup stanovanj bo sprejel delavski svet podjetja finančni načrt stanovanjske graditve za vsako leto skupno z gospodarskim načrtom za poslovno leto;

4. z letnim finančnim načrtom se bo določila za vsako enoto višina razpoložljivih sredstev za rešitev stanovanjskega problema delavcev enote glede na vrstni red prosilcev po opravljenem točkovanju v skladu z določili pravilnika o stanovanjski gradnji;

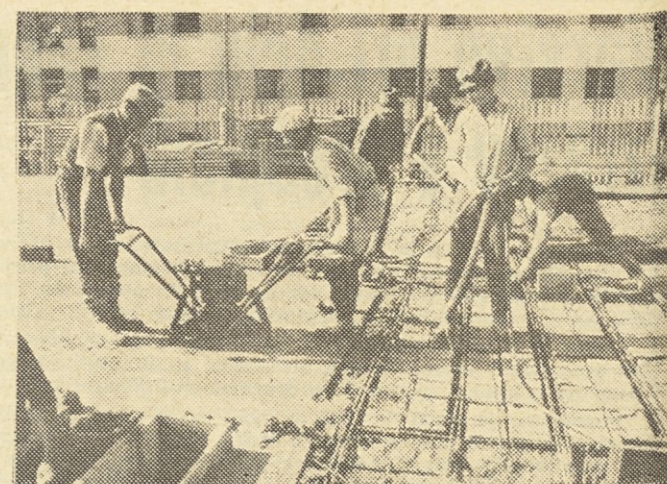
5. organi upravljanja v enotah sprejmejo sklep o dodelitvi stanovanja oz. o odobritvi posojila za individualno stanovanjsko gradnjo oz. nakup stanovanja posameznim prosilcem po vrstnem redu, določenim s točkovanjem in v okviru sredstev, ki bodo s finančnim načrtom za stanovanjsko gradnjo vsako leto na razpolago posamezni enoti. Za delavce centrale sprejme sklep o dodelitvi posojil za individualno stanovanjsko gradnjo oz. nakup stanovanj delavski svet podjetja;

Takole smo jih ujeli

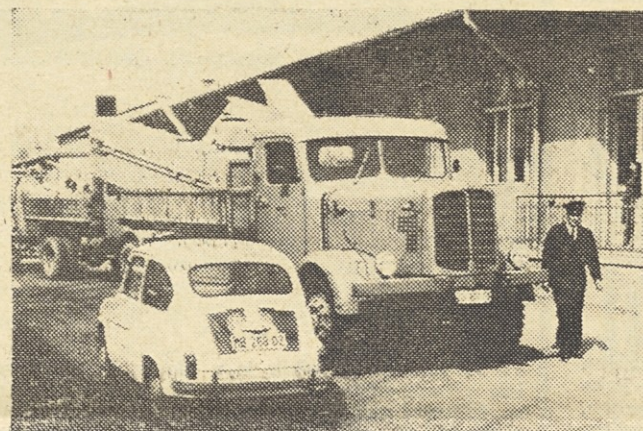
Betoniranje na stolpnici.

Trdnost betona je odvisna od dobre vibracije.

Udeleženci seminarja za novinarje urednike industrijskih glasil, in dopisnike. Seminarja sta se udeležila naša nova sodelaveca Ivan Gajšt in Ludvik Lihtineger. V ospredju vodja seminarja tov. Dušan Rebolj.

Odprema asfaltne baze za Zagreb, izdelek kovinskih obratov Maribor.

Na tekmovanju za »zlato puščico« sta se najbolje odrezala Franjo Karo in Jože Humek, oba iz KO Maribor.

6. sestavni del tega dolgoročnega programa je: pregled stanovanjske graditve za člane delovne skupnosti, rekapitulacija dolgoročnega programa potreb za stanovanjsko gradnjo po stanju 30. 4. 1965 in pregled razpoložljivih sredstev za stanov. gradnjo za leto 1968.

16. Od 16. 3. 1938 dalje veljajo za gradbena dela v podjetju tele bruto kalkulacijske postavke za osebne dohodke: NK 3,70 N din na uro, PK 4,30 N din/uro, KV 5,40 N din/uro in VK 6,20 N din/uro. Faktor na gornje bruto kalkulacijske postavke znaša od 2 do 3,2, odvisno od lokacije objekta, vrste del in obsega ter stopnje mehanizacije in obsega pripravljalnih del.

17. Delavski svet GIP »Gradis« sklene, da se podjetje udeleži na mednarodni licitaciji za izgradnjo vseh betonskih in drugih del (brez železnih konstrukcij) na izgradnji mostov v pododseku »Kolašine«, odsek Mojkovac—Mateševo in mosta na pododseku »Bratonožiči«, odsek Mateševo—Titograd železniške proge Beograd—Bar, kakor tudi za naslednje odseke, ki bodo razpisani za dela na omenjeni progi.

18. Odloži se obravnava prenosa uporabe zemljišča na parc. št. 190, 191/1, 193, 500 1 vlož št. 919 k.o. Moste do predložitve podrobnejših podatkov s strani pravne službe podjetja.

19. Odobri se dotacija sindikalni podružnici centrale v višini 475,00 N din za prispevek k zdravljenju člana kolektiva.

20. Delavski svet podjetja sprejme povišane minimalne stopnje amortizacije za naslednjo strojno opremo:

avto dvigalo Lorein	636.047,93 min. stop.
12 % poveč stop.	20 %
nakladač goseničar	353.282,85 min. stop.
12 % poveč stop.	20 %
pretvorniki Wacker	292.652,57 min. stop.
10 % poveč stop.	20 %
osebni avtomobili	412.205,41 min. stop
poveč stop.	25 %

21. Potrdi se končni obračun zaključka št. 1 za pogodbeno dela s firmo »Universaier« Wien, ki je bil prijavljen z dne 28. 8. 1967. Skupna vrednost izvršenih del znaša AS 2.365.377,50, obračunano po fa z dne 12. 2. 1968. Dosežen neto devizni priliv po končnem obračunu v višini AS 264.016,50 se prenaša na matično podjetje v korist poslovnega sklada.

22. Potrdi se končni obračun zaključka št. 2 za pogodbeno dela s firmo A. Poor, Wien, prijavljena dne 15. 10. 1967. Skupna vrednost izvršenih del v znesku AS 222.994,50 je obračunana po fa z dne 4. 3. 1968.

Končni obračun, izkazan z negativnim deviznim uspehom v znesku AS 7953,50 pokriva matično podjetje iz deviznih sredstev s svoobodnim razpolaganjem.

23. Na podlagi odločbe službe družbenega knjigovodstva št. 06-984-3-32/68 o pregledu zaključnega računa za leto 1967 sprejme delavski svet naslednjo ponovno razdelitev dohodka po zaključnem računu za leto 1967.

Dohodek se zmanjša za 82.855,80 N din za neobračunani prometni davek in poveča za 23.879,94 N din za preveč plačane obresti na poslovni sklad od gostinske dejavnosti tako, da je razdelitev dohodka naslednja:

	N din
za rezervni sklad podjetja	800.543,75
za skupne rezerve gospod. org.	540.344,81
za poslovni sklad	9.800.000,00
za prispevek Skopju	200.000,00
za osebne dohodke	57.786.783,28
Skupaj	69.127.671,84

Razlika v popravku v višini 52.975,86 N din se izvrši v breme kta 250.

Predsednik DS podjetja:
Kuštrin Janez

Važnejši sklepi organov samoupravljanja poslovnih enot

1. seja delavskega sveta Jesenice. — Za predsednika delavskega sveta je bil izvoljen tov. Franc Polajnar, za namestnika pa tov. Tine Plemelj.

Za upravni odbor poslovne enote so bili izvoljeni:

član: Jože Bertonec, Ivan Fabič, Mirko Kemperle, Božidar Lukač, Franc Polajnar, Stane Simeonov, Vlad. Sanca, Maks Tušek in Franc Vovk.

Namestniki: Stane Matjašič, Anton Sokolovič, Aleks Potočki, Janez Makovec, Jože Ferjan, Stjepan Laborec, Marica Abrožič in Anton Mekš.

Imenovane so naslednje komisije DSE in strokovne komisije sektorjev:

Komisija za varstvo pri delu: Božidar Lukač — predsednik, člani so vsi sekt. vodje.

Komisija za pravilnike in notranjo delitev: Stane Krmar — predsednik in člani Božidar Lukač, Franc Vovk, Vlado Sanca, Ljuba Tarman.

Komisija za sklepanje o sprejemu in prenehanju dela. Stane Simeonov, Viljem Zrim, Ljuba Tarman.

Komisija za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne discipline: Viljem Zrim — predsednik, Janez Makovec — namestnik predsednika, Maks Tušek — član, Marko Sokolovič — namestnik člana; Aleks Potočki — član; Jože Zupan — namestnik člana.

Stanovanjska komisija: Jože Bertoneelj, Ivan Koračin, Marica Abrožič.

Komisija za »razhodovanje« materiala: Božidar Lukač, Janez Makovec, Stane Kramar. **Strokovne komisije sektorjev:**

Sektor Hrenovica: Mirko Kemperle, Avgust Skrt, Adem Bešič, Jože Ferjan, Franc Polajnar, Tine Plemelj, Janez Makovec.

Sektor Kranj: Anton Mekiš, Marko Mabič, Gaši Saljhi, Božo Čad, Vinko Čebašek, Blaž Cedilnik, Janez Dimnik

Sektor Bled: Ladislav Abruč, Albin Mauser, Franc Hočevnar, Franjo Kos.

Sektor stolpnice: Jože Bertoneelj, Vlado Marolt, Janez Čop, Maks Mulec, Mijo Živič, Sejfo Hasanagić, Valent Crnčič.

Mehanična delavnica in Betonarna: Stane Simeonov, Stane Kramar, Ludvik Srpak, Franc Škrlec, Tine Markež.

DUR – Naselje: Justi Mekiš, Marija Mlakar, Alfonz Kočar, Daniela Kokošar.

Uprava: Franc Vovk, Vlado Sanca, Ljuba Tarman, Božidar Lukač

Železokrivci: Viljem Zrim, Ivan Fabič, Anton Sokolovič.

Tesarska delavnica: Ivan Koračin, Jože Zalokar, Ivan Habinc, Vinko Anderle.

XV. redna seja delavskega sveta Maribor. – Za predsednika delavskega sveta je bil izvoljen tov. Janez Ferline, gradbeni delovodja, za njegovega namestnika pa tov. Jože Grebenc, gradbeni tehnik.

V delavski svet gradbenega vodstva so bili izvoljeni za mandatno dobo dveh let naslednji: Zlatko Koren, Stefan Kolarič, Janez Ferline, Ferdo Filipič, Janez Cigula, Miro Svehla, Avgust Kermač, Stefan Čikač, Janez Tili, Bogomir Crnko, Anton Mohoriko, Roman Mernik, Mijo Milec, Vinko Hanžel, Jože Balent.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni člani: Albert Spindler, Jože Grebenc, Zlatko Koren, Stefan Kolarič, Roman Mernik, Stefan Spevan, Rajko Pernek, Aleksander Škeriak.

Namestniki: Jože Pukič, Jože Treplak, Avgust Kerman, Ivan Čeh, Mijo Milec, Ferdo Filipič, Ančka Kavčič, Josip Krističič.

V komisije DS »Gradiska g. v. Maribor so bili izvoljeni naslednji tovariši:

Komisija za skiepanje in prenehanje delovnega razmerja: Viktor Pernat, Ivan Gajšt, Tobja Orehek.

Komisija za varstvo pri delu: Roman Mernik, Pavel Britvič, Andrej Mahorič.

Komisija za notranjo delitev: Miro Svehla, Oton Roškar, Lado Janžekovič.

Komisija za izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti: Zlatko Koren, Felica Ozvaldič, Jože Pukič.

Komisija za stanovanjska vprašanja: Bogomir Crnko, Martin Zajšek, Franc Stuhec.

Komisija za reševanje prošenj in pritožb: Jože Grebenc, Alojz Lisjak, Jože Stanglet.

Sklenili so, da se sklad skupne porabe našega GV razdeli na to:

	din
za dotacijo sindikalni podružnici	35 000,00
za dolgoročna posojila graditeljem individualnih stanovanjskih hiš	185 500,00
poravnava dolga na račun K-15	163 000,00
saldo (nerazporejena sredstva)	51 500,00
skupaj	450 000,00

Potrdili so predlož komisije za stanovanjska vprašanja v zvezi odobritve dolgoročnih kreditov prosilcem za individualno stanovanjsko gradnjo, kot sledi:

	din
1 Marjan Starovasnik	30 000,00
2 Stanko Kirbiš	16 000,00
3 Alojz Zorec	30 000,00
4 Martin Kozlar	11 000,00
5 Alojz Vaupotič	22 000,00
6 Janez Pagolič	16 000,00
7 Janez Ferline	20 000,00
8 Jože Janžek	20 000,00
9 Oto Sekol	14 000,00
10 Franc Kolar	11 000,00
11 Ferdo Habjančič	3 000,00
12 Erna Pokrežnik	14 500,00
13 Ludvik Javernik	39 000,00
14 Stanko Veseljnik	30 000,00
15 Zlatko Koren	2 500,00
16 Jože Čuček	4 000,00
17 Anton Prelog	8 000,00
18 Borut Zupančič	25 000,00
19 Franjo Fekonja	5 000,00
20 Franjo Mihalič	30 000,00
21 Vinko Valentan	4 000,00
22 Ivan Letič	4 500,00
skupaj	350 500,00

XVI redna seja delavskega sveta Uprave delavskih domov in naselja »Gradiska« – Centrala Ljubljana.

Za predsednika delavskega sveta enote je izvoljen Ivan Palfi, za namestnika predsednika pa Maks Mlakar.

V komisijo za skiepanje vstopov in prenehanje del: so izvoljeni: za člane, Maks Mlakar, Avgust Pocerdič in Tibor Kovač, za namestnike pa Ivanka Trobec, Marija Pehar in Viktorija Letic.

V komisijo za izvedbo ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti so izvoljeni: člani Ivan Palfi, Tončka Kos in Ivanka Trobec, za namestnike pa Alek Cigler, Težekija Klakar in Marija Poljčnik.

V komisijo za ocenjevanje delavcev so izvoljeni: za člane, Maks Mlakar, Ivan Palfi in Ana Zrimšek, za namestnike pa Tibor Kovač, Tončka Kos in Ivanka Trobec.

V komisijo za varstvo pri delu so izvoljeni: Tibor Kovač, Franc Pajk in Ivan Vučkovič.

Ojačitev železobetonske plošče

Neko gradbeno podjetje v Franciji je moralo lansko jesen rešiti tale zanimiv problem: Na kakšen način naj se 14 cm debela betonska plošča, ki naj bi nosila koristno obremenitev 300 kg/m², tako okrepili, da bo lahko prevzela obtežbo 800 kg/m².

Do tega problema je prišlo zato, ker je bilo treba preurediti klet, ki je služila za garažo, v skladišče za papir sosednje tiskarne.

Ena izmed rešitev je v tem, da porušijo ploščo in nato zabetonirajo novo, močnejšo. Druga rešitev je, da ploščo okrepe s kovinskimi nosilci in stebri. Obe rešitvi sta dovolj komplicirani in dragi, zato nista prišli v poštev. Podjetje se je lotilo tretje, še malo znane metode, ki je v tem, da na staro betonsko ploščo zabetonirajo novo ploščo, obedve pa medsebojno zlepijo z epoksidno smolo. Pred samo gradnjo je bilo treba izbrati pravilno epoksidno smolo, izračunati dodatno armaturo, projektirati beton in sestaviti kalkulacije za vse mogoče rešitve.

Ko je bilo vse to pripravljeno, je gradbišče hitro zažvelo. Najprej je bilo treba površino stare plošče dobro očistiti in odstraniti prah, nakar so nanесли sloj epoksidne smole (Rox-TP).

Pol ure nato so nanесли prvi sloj betona v debelini 2-3 cm. Ta beton je vseboval več cementa kot normalno uporabljeni beton; doza je bila 400 do 500 kg portland cementa.

Preko cele površine so nato položili dve varjeni mreži iz betonskega železa. Končno so zabetonirali še drugo debelino plošče in vložili negativno betonsko železo. Skupna debelina plošče je zdaj 20 cm in prenese koristno obtežbo 800 kg/cm².

Preureditev prostora je bila po tem načinu zelo hitra brez kakšnih večjih gradbenih del in z minimalno uporabo strojev, zato lahko pričakujemo, da se bo ta sistem ojačenja plošč kmalu uveljavil.

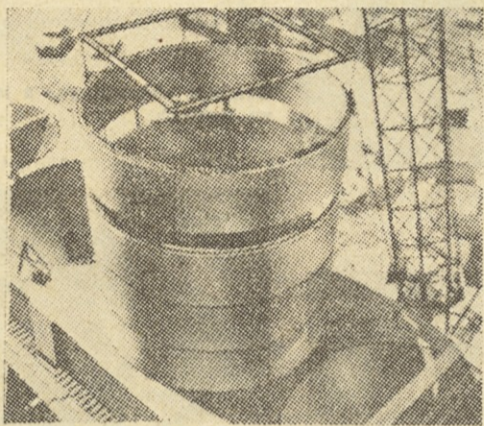
Inž. Milivoj Šircelj

Svojevrsna konstrukcija in izvedba silosa

Za prekladalni prostor tovarne cementa »Ideal Cement Company« v pristanišču Palm Beach Florida so zgradili silose na nenavaden način — 4 silosi so zgrajeni v nadstropjih drug nad drugim. Visoki so po 8,55 m in je vsak silos sestavljen iz 7 montažnih obročev, visokih po 1,24 m, deb. 14 cm in imajo notranji premer 4,80 m. V vertikalni smeri so silosi prednapeti s šestnajstimi sedemžilnimi kabli, ki so v kanalih premera 3,3 cm. Napenjanje kablov so opravili na strehi silosa s pomočjo hidravličnih naprav v dveh etapah.

Montaža sten silosov je bila zaključena v štirih dneh, pri čemer so odpadli na efektivno montažo trije dnevi. Cena transporta do gradbišča je znašala za vsak obroč 500 dolarjev. Stroški montaže obročev, vključno s stroški za žerjav, napenjalke, kable in drugi material so znašali 6570 dolarjev. Skupna cena za napravo elementov pa je znašala 20.570 dolarjev oziroma 33,7 dolarja (ca. 400 novih dinarjev) za m² silosne površine.

Inž. S. E.

Montaža silosov

Most »Cascada-Orchards«

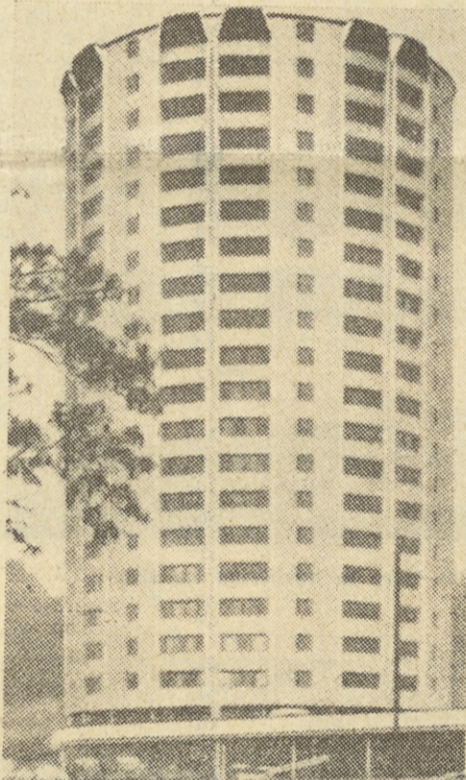
Montažna fasada za stanovanjski blok

V Troyu (ZDA, New York) so zgradili stolpnico, ki je dobila ime po Johnu Kennedyju. Stolpnica ima 21 nadstropij, je okrogle oblike in ima 264 prostorov — dnevni prostori in enoposteljne sobe. Namenjena je predvsem za stanovanje starih ljudi.

Za vsako nadstropje je bilo potrebno 21 montažnih okenskih elementov šir. 4,55 m, višine 2,72 in deb. 46 cm. Elementi za dnevni prostor so bili težki 5,5 tone in elementi za spalnice 4,5 tone. Tretja vrsta montažnih elementov je bila potrebna za stropove. Za celotno fasado in stropje je bilo potrebno napraviti le 3 različne kalupe.

Polirani plastični kalupi — opaži so omogočali veliko točnost izdelanih elementov in so se izkazali kot neobčutljivi za vpliv padavin in spremembe temperature. Razen tega so bili izredno pripravi za delo. V vsakem kalupu so naredili 80 elementov in jih po 7-dnevni negi v tovarni betonskih elementov transportirali na gradbišče in jih montirali. Montaža in vgraditev elementa v betonski skelet zgradbe je trajala le 20 minut. Za celotno montažo so potrebovali 50 delovnih dni, za izdelavo vseh elementov pa 3000 ur. Cena celotne zgradbe je znašala 3 milijone dolarjev.

Inž. S. E.

Pogled na 21-nadstr. stanovanjsko stolpnico

Stroj za dela v nenosilnem terenu

Za dela v zelo slabem terenu, tj. v močvirju, barju in na plitvinah so skonstruirali poseben stroj, ki se lahko uporablja kot žerjav, bager ali pa traktor. Štiri ogromna gumijska kolesa mu omogočajo, da se giblje po takem terenu, kjer se ne bi mogel niti goseničar, čez jarke, podrti drevje in po nizki vodi. Ročica stroja je prirejena tako, da se lahko montirajo razne delovne naprave, kakor jih zahteva delo.

Konstruktorji so imeli prvotno namen skonstruirati le stroj za izkopna dela pri melioracijah, v končni obliki pa je nastal vsestransko uporaben stroj.

Gradnja hotela »Rusija« v Moskvi

Gradbena dela na hotelu »Rusija« so sedaj že skoraj dokončana. Hotel je začel delno obratovati 1967. leta. Gradnja oziroma montaža se je začela 1964. leta. Celotni hotel obsega kompleks v izmeri 160 x 240 m. Štirje bloki, ki obdajajo ta kompleks, so predvideni za hotelske sobe in za dve restavraciji. V posebnem objektu pa se nahaja koncertna in kino dvorana za 3000 obiskovalcev.

Gradbišče samo je bilo zelo utesnjeno. Skladišni prostori niso zadoščali za neprekinjeno montažo elementov. Predvideti je bilo treba tehnološke pavze, da so v tem času lahko pripeljali montažne elemente. Ureditev gradbišča je prikazana na sliki.

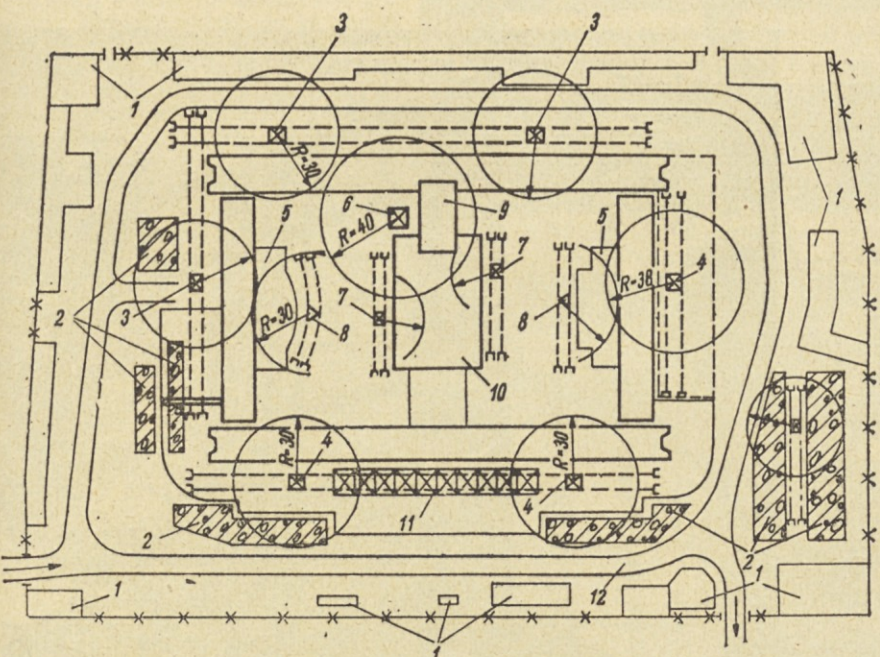
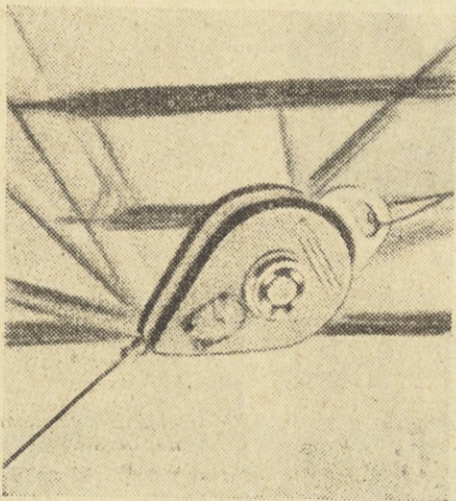
Montirali so s 6 žerjavi. Vse zgradbe so iz prefabriciranih betonskih ali jeklenih elementov. Montažo jeklenih veznikov za kino in koncertno dvorano z razpetino 42 m in težo 22 ton so opravili v dveh delih. Za montažo so uporabili dva žerjava.

Inž. S. E.

Varnostna naprava za delo na nevarnih mestih

Sviciarska tvrdka Jaquet SA je skonstruirala posebno napravo, ki zagotavlja varno delo na nevarnih mestih. Naprava je podobna zaprtemu škripcu in se pritrdi na varno oporo, na drugi strani pa je prek jeklene žice pritrdjena na varnostni pas delavca.

Zica, ki je navita v napravi, omogoča neovirano delo in tudi počasno spuščanje ali vzpenjanje. Sele pri brzini 2 m/sek, torej pri padcu, se sproži varnostna naprava, ki zavre padec. Velikost zavorne sile je mogoče regulirati in prilagoditi teži delavca.

Organizacija gradbišča hotela »Kusija« v Moskvi

- 1 Ureditev, ki ne pripada k hotelu
- 2 Deponijski prostor za elemente
- 3, 4, 6, 7, 8 in 11 žerjavi
- 5 Restavracija
- 9 Hotelska zgradba
- 10 Kino in koncertna dvorana
- 12 Gradbiščna cesta.

Most pri Orchards slapovih

»Lep primer uporabe prednapetega betona pri gradnji mostov, ki se popolnoma sklada s svojo okolico,« je dejala ameriška komisija Inštituta za prednapeti beton, ko je ocenjevala most v planinah pri Orchards slapovih.

Most je 9,8 m širok z 8 m voziščne plošče. Za srednji del, ki ima razpetino 53,4 m, so pripeljali iz 260 km oddaljene tovarne betona prefabricirane nosilce, dolge po 33,6 m. Za montažne nosilce so uporabili beton marke 490 kg/cm², ki je bil napravljen s hitro vezočim portland-cementom. Celotna 119 m dolga mostna konstrukcija je bila istočasno prednapeta tako, da so dobili monolitno konstrukcijo. Nad deročo gorsko reko ni bilo potrebno zgraditi nobene podporne konstrukcije in so bili stroški za most zaradi tega ca. 20% nižji kot pri drugih petih variantah.

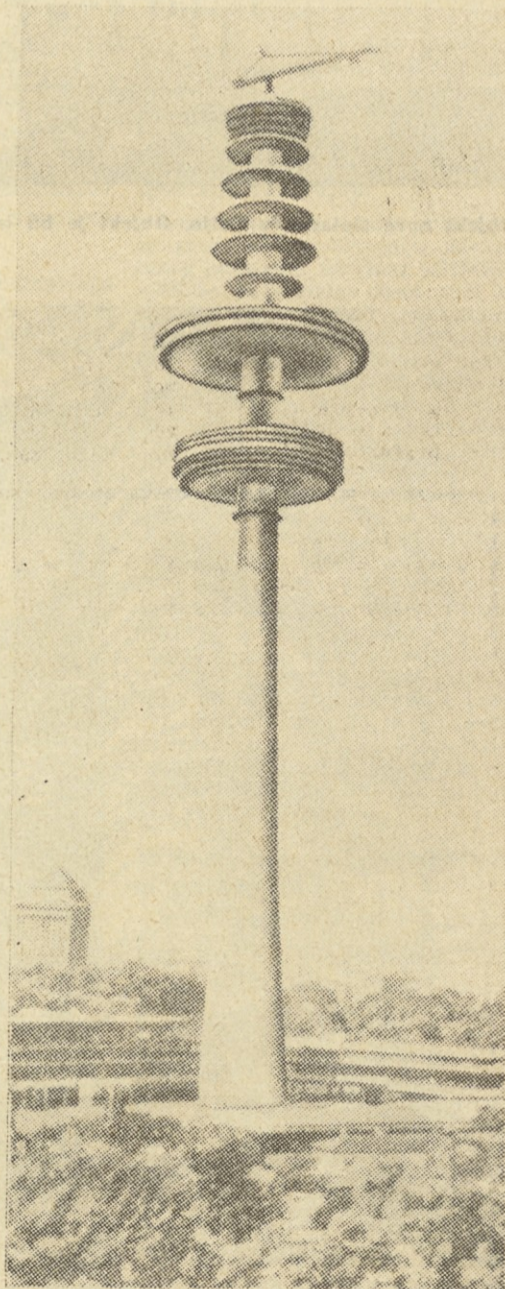
Televizijski stolp v Hamburgu

Televizijski stolp v Hamburgu je 270 m visok in ima v višini 135 m restavracijo. Temelji so 13 m globoki in imajo 40.000 m³ betona. Temelj je razdeljen v tri etaže, ima obliko polkrogle, ki leži na okroglem pasovnem temelju s premerom 41 m in širino pasu 8 m.

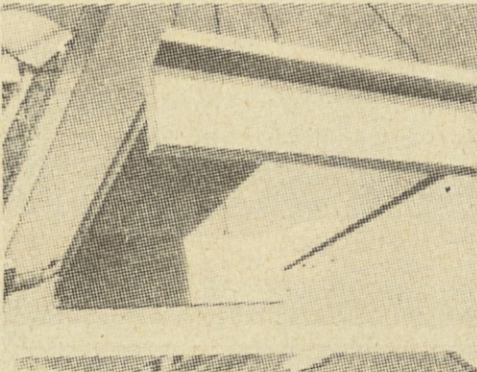
Skupna količina zemeljskih mas, ki jih je bilo treba premakniti, je znašala 50.000 m³ in od tega je bilo 20.000 m³ izkopa.

Za transport materiala je služil plezajoči žerjav z nosilnostjo 1,25 tone pri ročici 25 m.

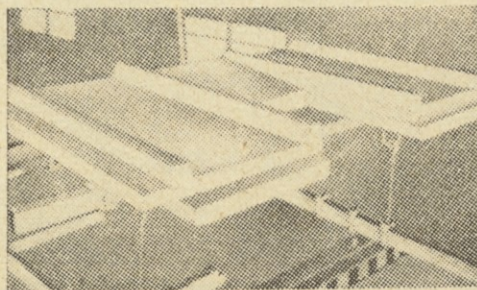
Priprava dela in terminski plani za groba gradbena dela so bili narejeni s pomočjo mrežnega planiranja.

Pogled na TV stolp v Hamburgu

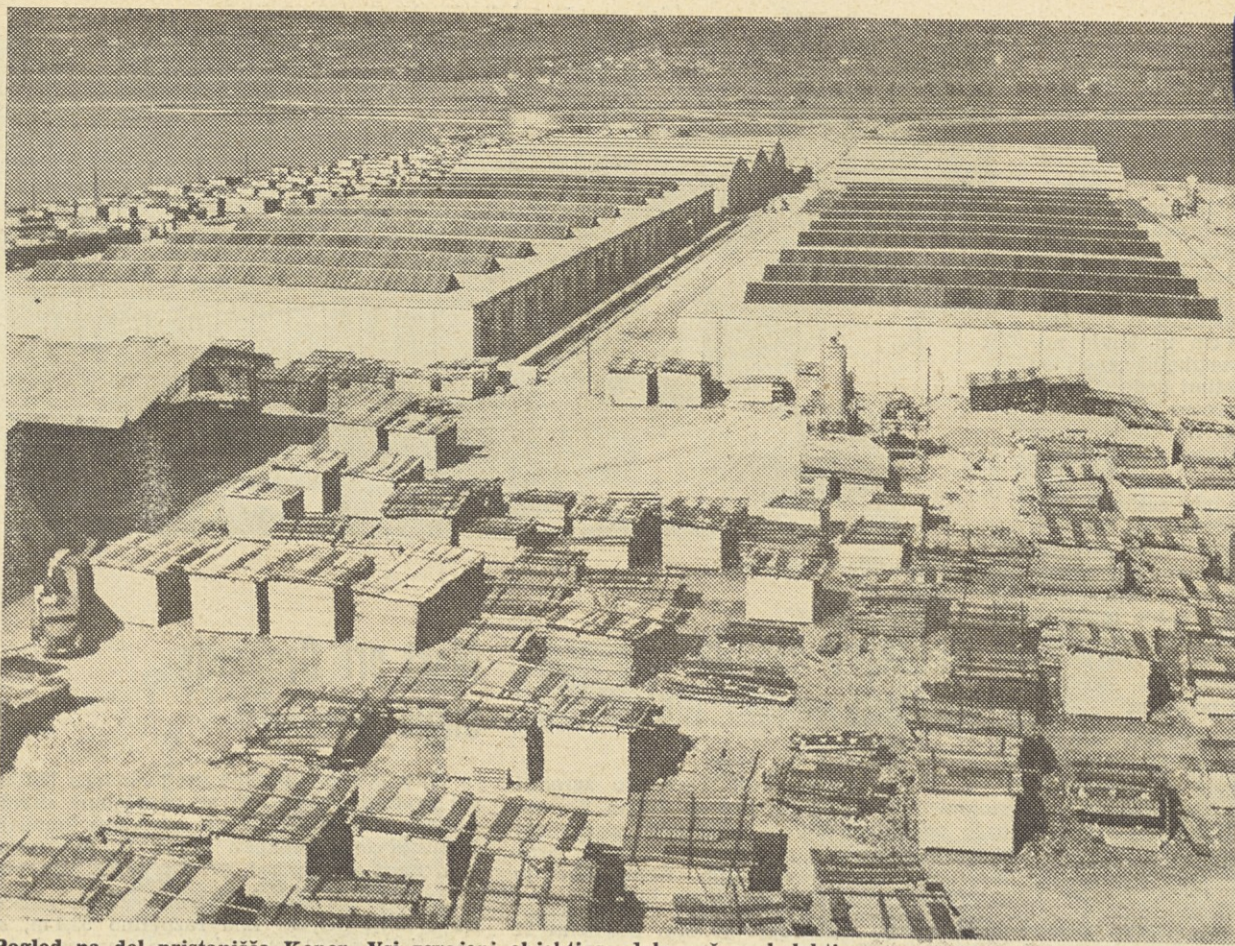

Montaža elementa za dnevni prostor

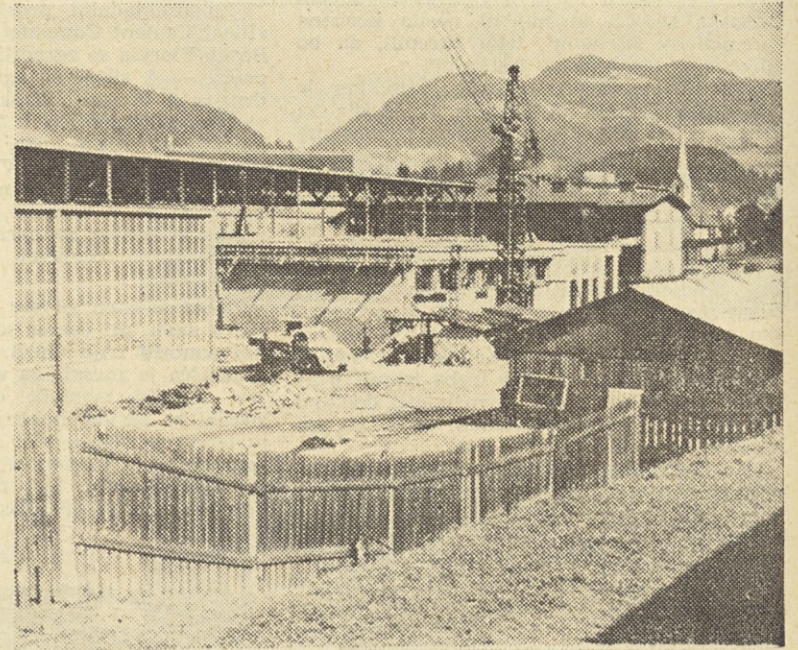

Montaža fasadnega elementa za spalnico

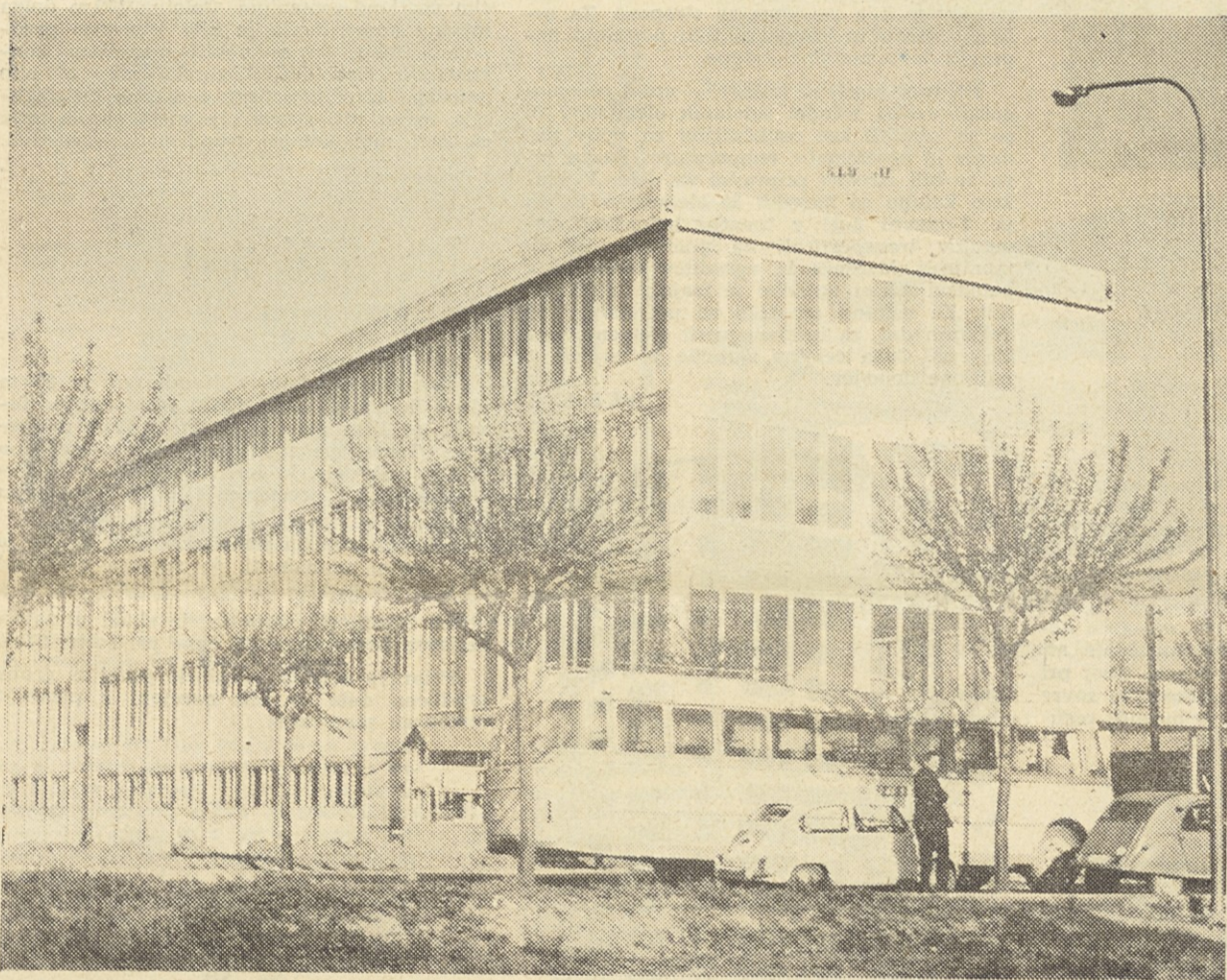
GRADIS V SLIKAH

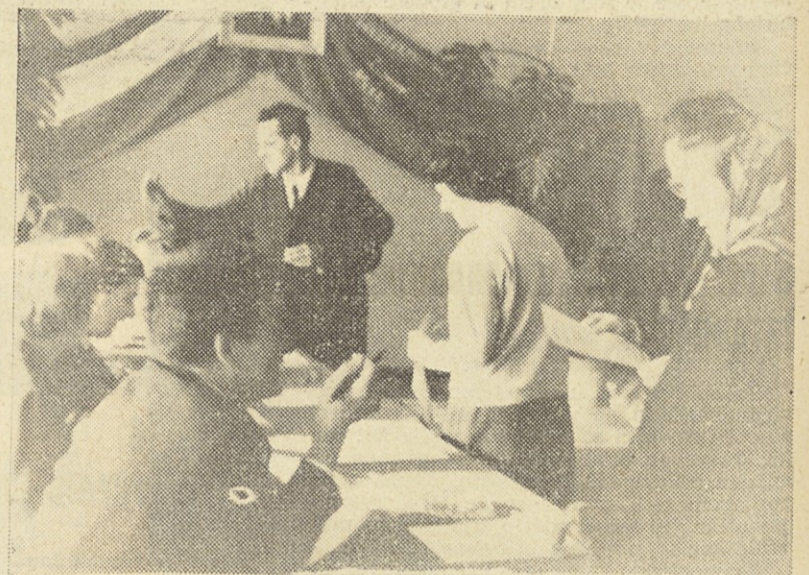
Pogled na del pristanišča Koper. Vsi zgrajeni objekti so delo našega kolektiva.

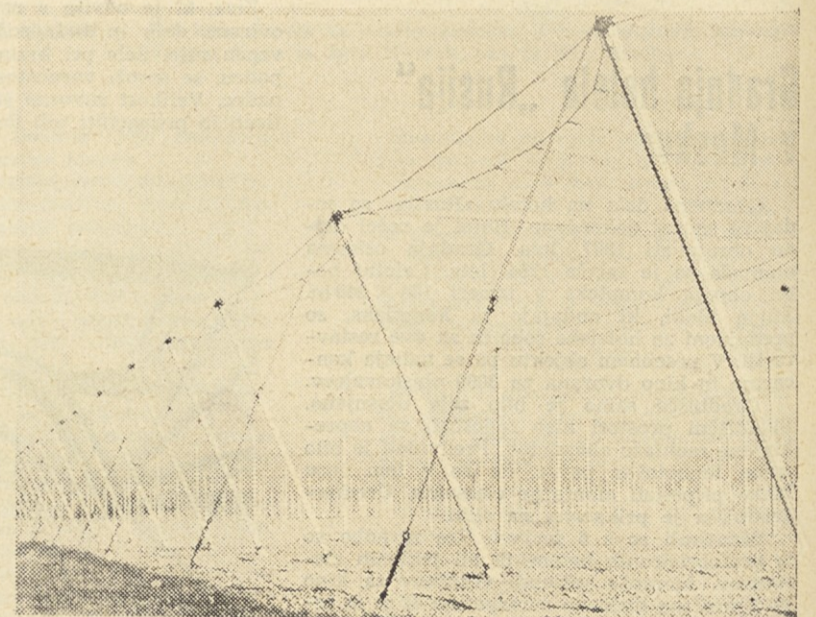
Gradnja »bloominga« s trafo postajo, ki je podaljšek valjarne železarnice na Ravnah.

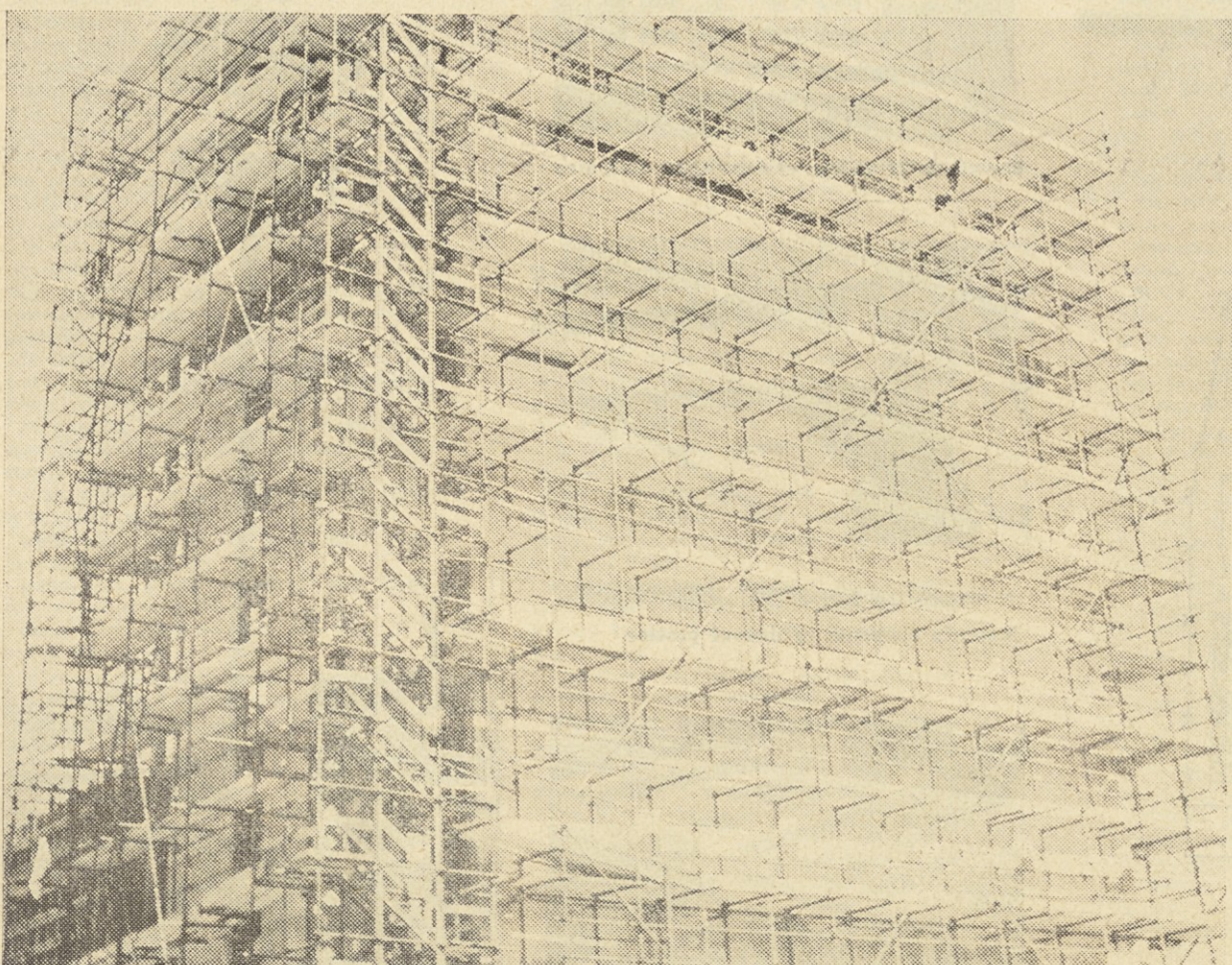
Objekt nove zlatarne v Celju. Objekt je bil izredno hitro in kvalitetno izgrajen.

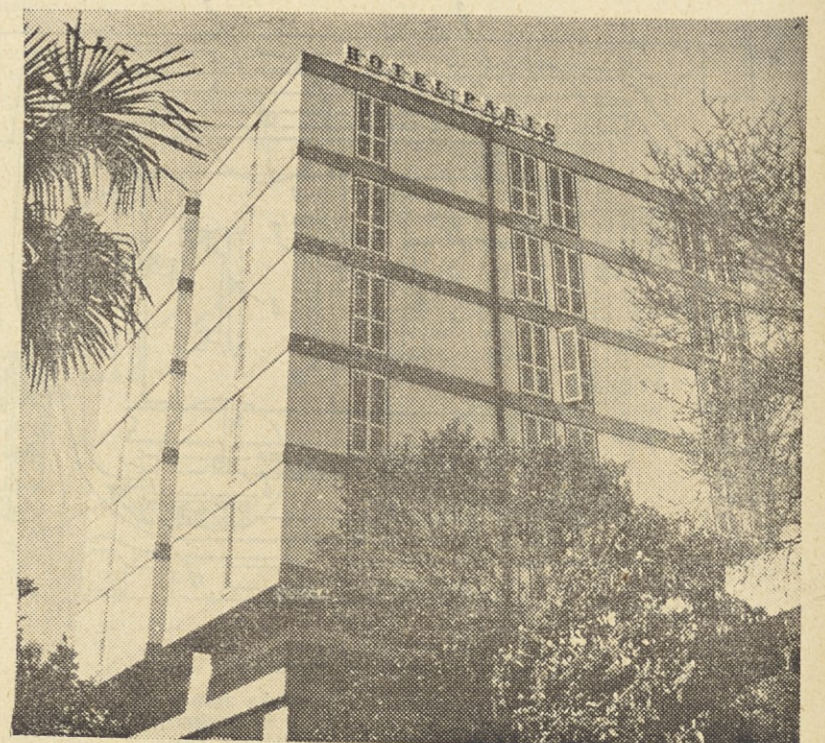
Ob zadnjih volitvah v organe samoupravljanja. Med prvimi je volil sekretar podjetja Rajko Zupančič.

Mrtvi nasadi, ki so danes že ozeleneli. Kompleks hmelja, izdelek naše betonarne.

Na objektu VINAG TALIS v Mariboru. Nova velika pivovarna bo dajala po dokončni zgradbi 300.000 hektolitrov piva. Na sliki baterija 10-celičnega silosa. Do vrha manjka še polnih 8 metrov.

Nedavni uspeh poslovne enote Ljubljana.